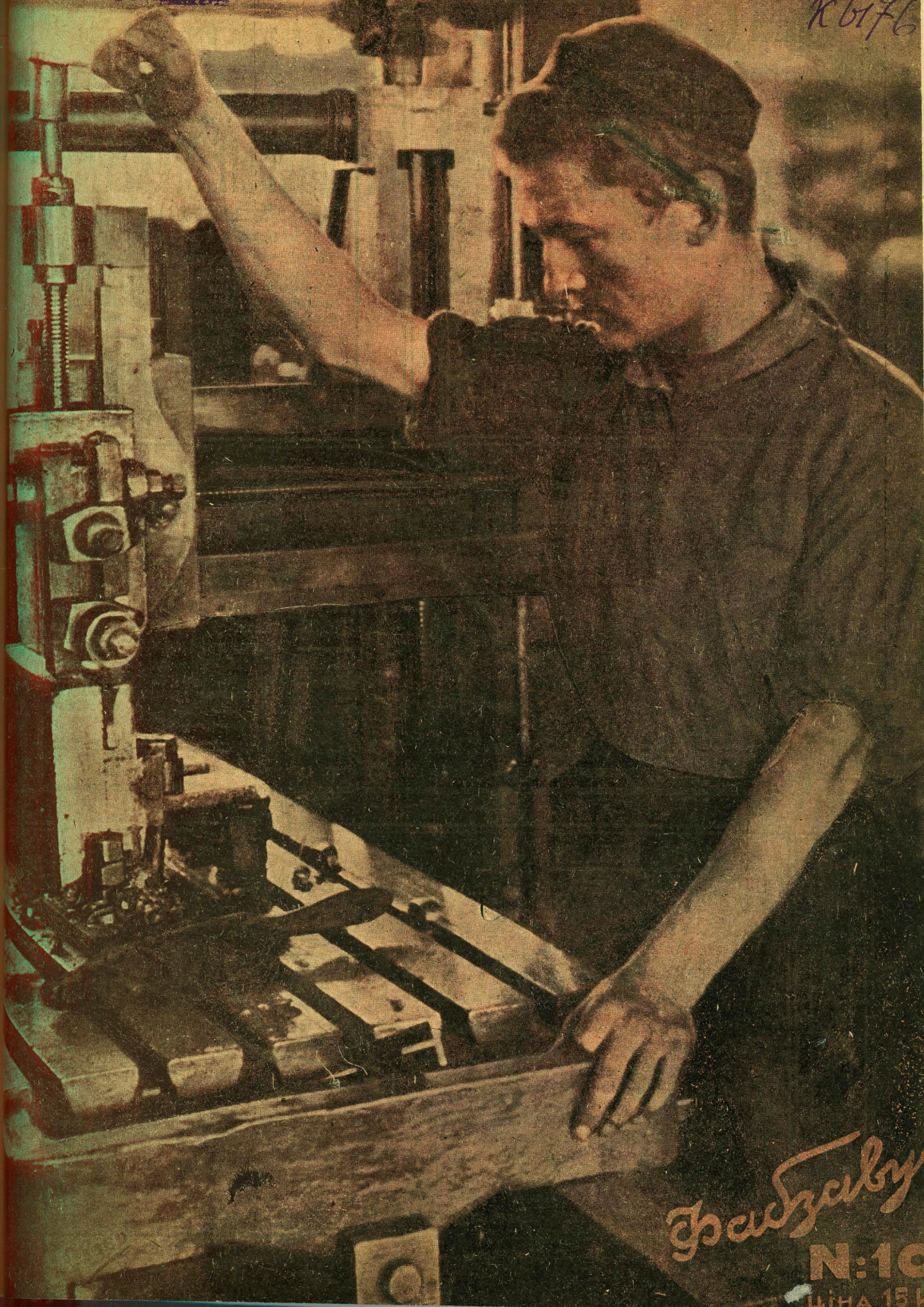

ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА 4

ВСЕСВІТ

К6176

Знабу

N:10

ЦІНА 15 к

В = С = Е = М

**ГОСУДАРСТВЕННЫМ
КООПЕРАТИВНЫМ И
ЧАСТН. ОРГАНИЗАЦ.**

**Запомните, что самые ЛУЧШИЕ
и ДЕШЕВЫЕ ЗЕРКАЛА**

**имеются на вновь открытой государ-
ственной зеркальной фабрике**

„Красный зеркальщик“

при Харьковском Комборьбесе

Адрес: Дмитриевская 29, телефон 46-51

**1-я В ХАРЬКОВЕ СПЕЦИАЛЬНАЯ
ЛАБОРАТОРИЯ**

„ДИЕТИЧЕСКОЕ ПИТАНИЕ“

**Натуральные, лечебные, очи-
щенные и профильтрованные**

ПИВНЫЕ ДРОЖЖИ

ЕЖЕДНЕВНО СВЕЖИЕ

(жидкие и в таблетках)

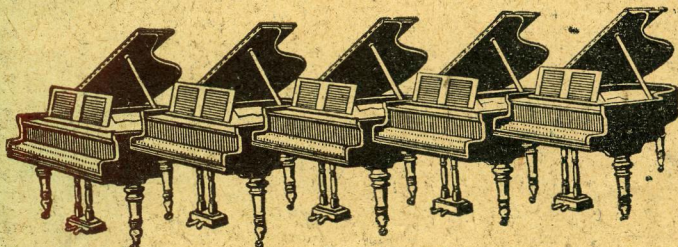
Вернейшее средство от малокровия,
фурункулеза, чирей, прыщей, нарывов,
худосочия, неврастении, кишечных и др.
заболеваний. Признано лучшими про-
фессорами Ленинградск. клиник и больниц.

— Отпускаются —

по рецептам и без рецепта врача.
Харьков, ул. Свердлова, (б. Екатерино-
славская) № 19. Иногородним высыл.
в таблетках не менее 12 трубок при
зататке в 2 рубля.

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ МУЗ. ТРЕСТ МУЗПРЕД

Харьков, отд. площ. Тевелева, № 7, тел. 35-09

Получены концертные ПИАНИНО

Настройка, ремонт, экспертиза и перевозка

Магазин ул. 1 мая, 11

ГРОМАДНЫЙ ВЫБОР народных инструм.:
гармонии, гитары, домры, бадалайки,
мандолины, оркестры. Граммофоны, пла-
стинки, иголки. Вся продукция собствен-
ных фабрик

ДОПУСКАЕТСЯ РАССРОЧКА

Иллюстрированный прейскурант высылается за две 8-коп. марки

ТРЕБУЙТЕ ВЕЗДЕ!!!

**ВЗАМЕН МЫЛА И ЩЕЛОКА
СТИРАЛЬНО - МЫЛЬНЫЙ ПОРОШОК
„УКРАИНКА“**

ф-ки „Трудовой Химик“ Гостреста
„ХАРГОСХИМКОМБИНАТ“

Цена за коробку 400 гр.—17 коп.

Содержит мыла 25%, щелока 35%.

Вполне заменяет МЫЛО и ЩЕЛОК, не содержит веществ, вредно
действующих на кожу. Также незаменим ДЛЯ СТИРКИ БЕЛЬЯ
и проч, хозяйственных нужд.

Имеется во всех аптеках, магазинах: САНИТАРИИ и ГИГИЕНЫ
Х. Ц. Р. К и Т. П. О.

Руководствуйтесь способом употребления, указанным на коробке.

№ 10
4-го березня
1928 року

ВСЕСВІТ

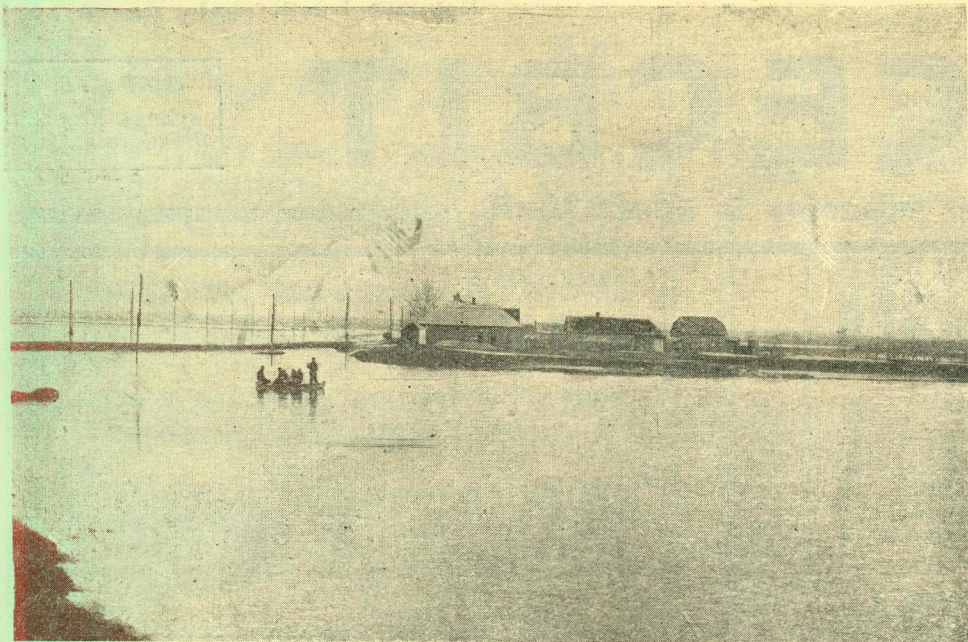
ХАРКІВ,
вулиця Карла
Лібкнехта № 11

Фундатор В. БЛАКИТНИЙ

НА АЕРОСТАТІ ЗІ СЛАВ'ЯНСЬКОГО ДО МЕРЕФИ

В кошику перед легом стоять. Тарасов (праворуч), Чумак і Шишкарєв (див. стор. 7)

Мелітопіль. Повінь поза Бердянським мостом

Затоплені посіви селян с Вознесевки, поблизу Мелітополя

Окрвійськомат будував шлюзи, що припиняють розлив

ПІД ВЛАДОЮ — СТИХІЇ —

Повінь на Мелітопільщині

Цими днями в Мелітополі та околицях його стала велика злива.

Одного ранку нагрітий сонячними проміннями сніг почав танути.

Надвечір місто обгорнулося в трстий туман, вулицями побігла десятками струмків вода.

Затріщала крига на річці і вода вийшла з берегів.

Всю ніч вулицями міста текли широкі струмки води, заливаючи підвали та особливо околиці міста, с. Вознесенку та Константинівку, де вода з ревом і шумом що хвилини все прибувала і за кілька годин піднялася на 4 арш.

У місті В. Токмаці (недалеко від Мелітополя) злива досягла величезних розмірів, мешканці його не пам'ятають такої зливи вже 15 років.

О 7 год. веч. (10-го лютого) зовсім несподівано вулицями міста побігли струмки талого снігу.

І за яких небудь півгодини вже залито огороди понад балкою та річкою.

Частина хат, що стояли над річкою, зовсім несподівано опинилися в воді.

В суботу вода повільно, але вперто прибувала.

Робітники, що живуть на південному боці річки, після роботи ледве добралися до дому, а о 4 год. вже довелося зняти містки, що з'єднують місто з околицями.

Нарешті вночі з 11 до 12 лютого з річки доносився тріск, льод ламався великими шматками і рушив за течією.

Вода вирвалася з берегів і полилась містом, заливаючи навіть райони, що ніколи не знали повіди.

Всю ніч горіла електрика, а мешканці перебували на вулицях, з хвилини на хвилину чекаючи підвищення рівню повіди.

Так минула ніч.

Ранком слідуючого дня вода почала спадати.

Підчас повіди загинув хлопець, що не встиг своєчасно повернутися зі школи.

Злива принесла велику шкоду, змила кілька старих будівель на Пролетарській вул. та вул. Халтуріна.

Від повіди зазнало лиха більше 50 родин.

Не зважаючи на всі запобіжні заходи вода прибилася до заводу „Червоний прогрес“ і залила лісний цех.

Нині утворено комісію для виявлення збитків і допомоги потерпілим.

Пробудження вночі

Оповідання Юр. Шовкопляса

Малюнки З. ТОЛКАЧЕВА

ЦЕ ЦЕНТРАЛЬНА? Ви що—посну-
ли там усі? Я вже більш як пів-
ни нерви собі цую, викликаючи вас...
...дайте мені 62—78... Вісім... Сімдесят вісім, кажу
... Нарешті... Ага. Це 62—78?.. Буль ласка по-
те до телефону Петренка.. Що? Спить? Початок
...тої, а він іще й досі спить?.. Розбуркайте його
...з не і скажіть, що з ним хоче поговорити Хо-
...лий. Зрозуміли?.. Холодний, бухгалтер того пред-
...ництва, де він працює. Неодмінно розбуркайте...
...в відйду від телефону.

Холодний роздратовано кинув недокурка на під-
...ітерпляче переніс телефонну рурку до другого
... Він був злий на Петренка. Та й справді! Сьогодні пред-
...ництво повинно було виплатити трьом кредиторам вісім
...овиною тисяч, а йому, затурканому цілою низкою дріб-
...ї, через це, найнеприємніших справ, було про це нагадано
...після другої години дня, коли в касі не лишилося ані ко-
...ки, а банк було вже зачинено. Надія ж на те, що може
...вечірне агентство банку сплатить чек представництва, була
...то мала. Але в ній була остання можливість уникнути не-
...мної розмови з кредиторами, що напевно прийдуть уранці.
... Один з них дзвонив уже вчора наприкінці дня і завіда-
...ли не в курсі справ, запевнив, що гроші буде сплачено не-
...пізніше, як о десятій годині... От чому Петренка, касира, було
...раджено до агентства з наказом усіма правдами й неправдами
...нячити гроші. Про наслідки цього канючення він повинен
...подзвонити головбуху зараз же після відвідання агентства,
...Холодний пронервувався біля телефону вчора весь вечір
...к на зло, сам забув номер Петренкової квартири і згадав його
...ки зараз.

Телефонна рурка довго передавала лише ранкові грюкання
...рма та квапливий стукіт ніг і тільки після п'яти майже
...дин нервового чекання над вухом загудів хрипкий спросоння

— Це ви, Іване Гнатовичу?

— Я,—голосно підтвердив Холодний.—Але що ж це ви,
...бий мій? Я ж вам учора, здається, ясно сказав, щоб ви под-
...нали до мене, тільки повернетесь в банк.

— Та я неодмінно подзвонив би,—зниклов голос у теле-
...ні,—але я повернувся на початку другої ночі. Турбувати ж
...у такий час...

— Ну, а як з грошми?

— Все гаразд—одержав. Всі вісім з половиною тисяч по-
...стило одержати.

— Ффу! Наче гора з плечей... Але як же це ви з такою
...мою вночі десь блукали?.. Забути їх могли або витягти їх
...зас... Який же ви необережний!

— Ну й скажете отаке—витягти. Мені їх даю великими
...жкнотами—по десять червінців, так що всі гроші мені в гаман-
...лі. А гаман я завжди у внутрішній кишені піджака нося,
...ати витягти—треба спеціальний хист мати. Гроші при мені
...ісієнькі, як у христа за пазухом.

— Гаразд, коли так. Тільки влуге не ризикуйте—чорт
...в, що може трапитися. А тепер от що: швидче одягайтеся
...атайте просто в представництво. Поснідати потім устигнете.
...завар теж туди йду. Нам треба до початку роботи привести
...далу документи, що торкаються сьогоднішньої виплати. А то
...ра так закрутилися... Так ви прийдете?

— А який біс мене може затримати? Зараз же прибіжу—ось
...ьки вмиюся та зав'яжу краватку.

Рівно о пів на дев'яту Холодний увійшов у непорушену ще
...ськими голосами та цоканням рахівниць ранкову тишу пред-
...ствництва. Нікого зі співробітників іще не було; бездушно
...ляли замкнені шафи і прибрані, але трохи запорошені столи;
...оки Холодного простукотіли в цій порожнечі самотньо і надто
...чно... Касира ще не було—це знову його роздратовало: адже
...тренко живе значно ближче від представництва ніж він і як
...був хоч трохи акуратний, давно чекав би його тут.

Росчинивши двері фін-рахівничої кімнати, він почув здиво-
...ваний голос прибиральниці: вона стояла біля телефону і упев-
...няла когось, що в такий ранній час головбуха в представництві
...ніколи не буває. І ще більше здивувалася, побачивши за собою
...Холодного. Сказала в телефон, що зараз передає рурку й про-
...мовила до нього:

— Товариш Петренко вже вдруге про вас питає.

З цілком зрозумілим передчуттям, що раптом вихолодило
...йому груди, Холодний ухопив рурку і нервово притис її до
...вуха:

— Я слухаю. В чому річ?

— Іване Гнатовичу,—голос Петренка зривався від хвилю-
...вання,—нещастя.. Гроші пропали!

— Що?—Холодний знесилено притулився до стінки, а трем-
...тяча рука до болю вдавляла трубку в ухо—Що ви сказали?

— Гроші пропали,—одчайдушно повторив Петренко.—Вчора
...були а сьогодні зникли—разом із гаманом. З унутрішньої ки-
...шені піджака зникли. Сьогодні вночі.

— Цього ще не вистачало!.. Кудя ж вони могли дітися?

— А я ж звідки знаю?.. Вчора ввечері, лягаючи спати, я
...ще перерахував їх—усі були: а зараз кинувся—нема... Вночі
...вкрадено. Коли я спав... Я вже дзвонив до каррозшуку. Зараз
...агент приїде... Та хіба він їх знайде тепер? Я вже всю квар-
...тиру всторч поставив, по всіх закутках пронишпорив... Не
...інакше, як злодій був. Що ж воно тепер буде, Іване Гнато-
...вичу?

Але на це безпорадне питання Холодний не відповів нічого.
...Спонтелечений і прибитий цією несподіваною пропажею по-
...трібних сьогодні до зарізу грошей, він безглуздо дивився на
...чорний прямокутник телефону, забувши відразу здатність
...до мислення й мови... І в тиші, що раптом усією своєю вагою
...насунулася на нього, було чути, як у суміжній кімнаті шару-
...дить ганчірка прибиральниці, змітаючи зі столів порох. Не
...пізніше, як за годину з'являться кредитори—Холодний яскраво
...уявив собі скандал, де головною дівою особою буде він. А
...потім... адже це він винуватий, що згадав про виплату надто
...пізно, що одержання грошей доручив Петренкові—касир тільки
...місяць, як працює в представництві. І ніхто не візьме до уваги,
...що з ним, з Холодним, до цього часу нічого подібного не тра-
...плялося... Може завтра вже доведеться розпочати щоденне від-
...відування біржі праці...

— Що ж мені тепер робити?—тоскним голосом нагадав
...про себе Петренко.

— Не знаю, що вам робити,—роздратовано огризнувся
...Холодний.—Але що ви зі мною вдіяли?.. Зараз приїду до вас.
...Чекайте.

Квола рука довго не могла повісити рурки... Присів на
...хвилину до свого столу і стиснув долонями порожню голову...
...Треба було щось уляти, але що?... І який толк у т м, що він приїде
...зараз до касира? Адже цим зниклих грошей—вісім з половиною
...тисяч!—не повернеш! Але поїхати треба—хоч би для того, щоб
...унікнути першого наскоку кредиторів, щоб відтягти на годину
...прикру розмову з начальством. Про крадіжку він скаже теле-
...фоном з Петренкової квартири, або притягне самого Петренка
...сюди—хай він дає пояснення... А зараз ніяк не можна гаяти
...часу.

Холодний хутко написав унікальну записку: з грішми вийшла якась загайка і він через це вимушений трохи запізнитися сьогодні, бо його присутність для ліквідації цієї нагайки необхідна, а повернеться він мабуть до десятої години. Вдавши записку прибиральниці з проханням передати її завідателеві, як тільки той прийде в представництво, а сам вискочив на вулицю і гукнув візника...

Швидко збігши на третій поверх будинку, де жив Петренко, він побачив біля дверей високу ставну людину з чорною текою під пахвою; упевнено й нетерпляче вона крутила кнопку звонка. І разом з нею ввійшов у напівтемний коридор, витираючи з чола піт, що виступив раптом і ясно. Уважні очі розшукового агента відразу помітили, що він прийшов у тій же справі,—зі ввічливою посмішкою поправах провести його до Петренка, і не давши Холодному стуком попередити про свій прихід, різко розсунув двері. Біліє лице касира глянуло йому назустріч, але зараз же знову схилилося додолу.

Агент і Холодний зайшли. В невеликій квадратній кімнаті було трояк. Петренко сидів біля столу в розкритій сорочці з незав'язаними ще шнурками черевиків, без тямляючи якийсь папірець кволими пучками. Він наче не помітив, що агент сів проти нього, діловито розкриваючи свою теку, і жалібно подивився на Холодного, коли той нерішуче підійшов до нього. Двоє інших співчутливо стояли біля дверей, не знаючи, що робити з собою: вони мабуть зайшли сюди випадково, щоб почути подробиці пропажі грошей, і залишилися через свою недоречну делікатність до чужого горя. Один з них з білявими рідкими вусами і помітним натыком на де-яку розтяжність людського шлунку—з напівсхованою цікавістю оглядав розворушене ліжко, нужденні меблі, застиглу постать Петренка і упевнені повільні рухи агента, що, не хапаючися розклав перед себе чистий аркуш паперу і націлівся в нього хемічним олівцем.

Нарешті сутужну тишу кімнати порушив його басовитий голос:

— Нус-с, так... Який же з вас буде Петренко?

— Я, — скаменувся той.

— А ви хто такі будете, громадяне?— звернувся до інших.

— Я головний бухгалтер представництва...

тресту, де Петренко працює за касира,—чомусь ніяково відповів Холодний.

— А я ось тут живу—в суміжній кімнаті,— відповів голений. — Я лікар... А це мій приятель, теж лікар, Михайло Григорович Піддубний. Але він працює в санаторії—за шістдесят верстов од Харкова. Приїхав звідити на декілька днів і сьогодні ночував у мене.

— Так, значить ви обидва—агент звернувся до нього й Холодного—гарно знаєте Петренка і зможете дати про нього відомості коли, я про них питаю. Крім того, будьте свідками допиту... Ну, а ви, громадяни Петренку, будь ласка, докладно розкажіть, як у вас зникли гроші... Ви чуєте?

— Я чую,—покірно підтвердив Петренко.— Але що ж тут розказувати? Були гроші і нема грошей. Вночі зникли.

— Це я вже знаю. Ви візьміть себе в руки й розкажіть, що ви робили з моменту одержання грошей до моменту виявлення їх пропажі.

— Та хіба ж це допоможе вам знайти їх? Вони ж з цієї кімнати зникли!— стримуючи свою розгубленість, сказав Петренко, але агент нетерпляче й суворо стиснув плечима.— Ну, гаразд, розкажу... Гроші я одержав у вечірньому агентстві Держбанку. Це було приблизно о 6 годині вечора. Звідти попростував додому... Але дорогою зустрів приятеля—я його місяців півтора не бачив. Ну, я подумав, що з внутрішньої кишені піджака гаман нікуди не зникне, і пішов до кіна. А після нього зайшли в пивну.

— А до казіно ви часом не заходили?— раптом перебив його агент.

— Ні, не заходив,— здивувався Петренко і почервонів.— А хіба це так важно?

— Значить важно. А ви взагалі туди ходите?

— Взагалі не ходжу. Раз якось зайшов, програв п'ять карбованців і знявся...—Він перелякано вліпився в агента.— Невже ви думаєте, що я...

— Я зараз нічого не думаю. Розкажіть далі. Що з вами було, коли ви повернулися додому?

— Ну, прийшов додому і першим ділом перелічив гроші. Гаман був на місці і всі вісімдесят п'ять банківот була в ньому. Піджак я повісив на стілець біля ліжка—он він там досі валяється,—а гаман я лишив у кишені. Хіба ж я думаю, що вночі вдереться злодій... Ліг і заснув. Дуже скоро заснув, бо був трохи на підпитку після пива. Через це кляте пиво мабуть забув і двері замкнути. Але це часто зі мною й так трапляється... Вночі я прокинувся, бо почув гучне грюкання своїх дверей. Мене наче з ліжка підкинуло—я відразу сів, притримав піджака до себе—спитав: „Хто там“. Хрипко так спитав—з переляку. Але мені ніхто не відповів. Та я ясно почув обережні кроки,—хтось, тихо човгаючи по підлозі, хутко відійшов од дверей. Я хотів був кинути в коридор, але надто вже перелякався. Тоді я витяг гаман з кишені—він був там—і помчав гроші: вони теж були цілі. Я довго сидів тримаючи гаман у руках. Пам'ятаю, що в голові дзвеніло через пиво. А потім, певно заснув, бо що було далі—нічого не пам'ятаю. Не пам'ятаю навіть, чи заснув з гаманом у руках, чи поклав його назад у кишеню. Тільки думаю—поклав. Вранці мене було розбуркано—товариш Холодний покликав мене до телефону. Я хутко наїхав на себе штани й черевиків і вибіг у коридор. Розмовляючи з ним, я навіть згадав про своє нічне пробудження. А коли повернувся і почав шукати гамана, його ніде не було, наче він крізь землю провалився. Бачите, який гармидер у кімнаті—це я його шукаю... От і все...

Агент дописав щось на своєму папері і підвів голову щоб уважним своїм поглядом обвести кімнату. З ледве помітною усмішкою він зупинився очима на ліжкові (на ньому постеля лежала зібрана жумом), на відсунутому від стіни великому нічному столику з розсипаними по ньому цигарками, на напів-скинутому зі стільця на підлогу піджакові. Тільки стіл, що біля нього він сидів, де—кілька фотографій та досить велике дзеркало під нічним столиком були в порядку. Видно задоволений цим оглядом, агент знову повернувся до Петренка:

— Ну, а скажіть: вам за останній час дуже потрібні були гроші?

— Що?—сторопілими очима вліпився в нього касир.— Ви таки справді думаєте, що я вкрав або ростратив ці вісім з половиною тисяч...?

— Я вже казав, що я зараз нічого не думаю. А от чому ви думаєте, що я обвинувачую вас у ростраті?

— Іване Гнатівичу, скажіть йому, що я одержую 132 карб. на місяць і мені цілком вистачає... Невже й ви не вірите мені... А ви злодія найдіть і гроші. Я їх не брав.

— Я зодія й шукаю,—з усміхом ворухнувся агент бровами.—Але, знаєте, мені доводилося багато бачити випадків такого роду пропажі грошей. І між іншим, у більшості вони зникають майже так само, як і у вас. Як правило—це буває тоді, коли причиною пропажі бувають самі службовці. От я й хочу перевірити своє спостереження.—Він повернувся до голеного лікаря.— Як що ви живете в суміжній кімнаті, ви повинні були чути той шум, що про нього розказав Петренко.

Холодний знесилено притулюється до стінки

Лікар змішано оглядів присутніх і, одвівши погляд од хатні кімнати, тихо промовив:

— Взагалі я сплю дуже тонко: мене будить майже всяке риніння. І я напевне почув би шум і окрик Петренка—перелаз між нашими кімнатами дуже тонка. Сьогодні вночі мій ринш без ніякого шуму виходив з кімнати, але й це розбурмене... Іншого ж шуму я не чув.

— Так. А ви чого виходили? — хутко спитав агент у дру-

— За своїм ділом, — ворухнулися від легкої посмішки бі-вуса.

— Ну, а що ви можете сказати відносно цього шуму?

— Вночі взагалі навіть у тихій квартирі буває багато рж-шумів, настільки звичних для мешканців, що вони їх зовсім не помічають. Петренко, коли спить, такого хropaка задає, як перегорожа тремтить, але це зовсім не впливає на його спання... Або, коли я виходив, так помітив у коридорі здорогого кота. Певний, що почни він ганятися за мишами, мій тель зовсім не прокинувся б...

— Для чого ж ви це кажете?

— Щоб довести вам, що Петренко казав правду... Шум Я поночі наступив на цього кота і він, одстрибнувши від стукнувся об оці двері... Я не відповів на Петренків, бо якось незручно почув себе—розбуркав через свою нережність незнайому людину... І тихенько навшпиньки пі-собі.

— Угу, — задоволено всміхнувся агент. — Так чи інше, а в квартирі не було. Так... Ну на всякий випадок іще питання: чи зникло з квартири ще що небудь крім цих грошей?

— Я вже питав про це в усіх,—одповів Петренко.—Нічого зникло. Більш того: все в моїй кімнаті теж лишилося на місці, наче тут зовсім нікого не було. Грошей же нема... який же злодій не подбає про те, щоб знищити всі сліди присутності тут?

— Та то воно так. Ну, а як же він міг пройти в квартиру?

— На третьому поверсі, а на вхідних дверях я не бачив жодних ознак відмикачки. Крім того, у такого злодія, що настільки гар-знав би розпалі кімнат і річей, нічого, як це видно з ваших слів, ворухнути... І нарешті, як це він міг прийшов до вас, узав гамана, не шукаючи його і зник? Адже того часу, поки ви не почали шу-ка грошей, меблі ваші стояли на місцях.

— Ціком правильно, — знесилено відповів Петренко. — Але ж може бути, що у мене їх узав ким небудь мешканців квартири.

— А хто знав, що ви прийшли до дому з грішми?

— Ніхто... А грошей все ж нема.

— Нема... Але можна по-шукати, хоч ви вже, як я ба-вше перешукали. Ну, та де я знайду хоч де-які сліди грошей?

Не чекаючи на Петренко-в відповідь, агент підвівся й пішов до ліжка. Петренко дуже подивився на нього і, стиснувши руками скро-полений лікар і Холодний, пішов ніяково подивився на одного; лікар чомусь не пильно розглядаючи нігті своїх пальців, а Холодний пішов до касира, але не вжився заговорити з ним. Тільки другий лікар з біля-ми усами, Піддубний,—заці-кажено стежив за методич-ними рухами агента, що з наоч-но уважно ступав перогортав по-кою. Але трус ліжка нічого не-це було звичайне ліжко понової людини з трохи бруд-ним простиралом, з потертим ковким укривалом, з тонким ковким—усе на ньому було

переплутано й зім'ято безнаслідковими і, напевне, навмисними шуканнями. З тією ж уважністю агент зазірнув за радіатор центрального нагрівання, висунув напівпорожні ящики в нічній і робочий столи, але й там не знайшов жодного натику на присутність грошей. Але це зовсім не змішало його—навпаки: з лиця не сходила іронічна, задоволена посмішка, наче всю процедуру трусу він зробив для проформи. Тільки справді: все, що він тут почув і побачив, ясно говорило за те, що грошей ніякий сторонній злодій не брав, а просто вочі зникли ще до повороту Петренка до дому... І все ж, оглядівши кімнату, він попросив лікарів показати йому всю квартиру, і вишов з ними в коридор.

Холодний нервово пройшовся по кімнаті—було далеко вже за дев'яту годину і в представництві давно на нього й на гроші чекають кредитори. Він рішуче зупинився біля Петренка, що все ще нерухомо сидів, вліпивши наче неживий погляд у сіру стінку. Доторкнувся йому до плеча й промовив:

— Досить вам, Степане Степановичу, комедію цю грати, признайтеся, куди запрягали гроші і кінець справі. А то морочите нам усім голови... Невже ви думаєте, що всі ми настільки дурні, щоб повірити тим нісенітницям, що їх верзете?

Петренко несамовито повернувся до нього і ледве не про-стогнав:

— Іване Гнатовичу! Та ви ж знаєте мене... Не брав я цих грошей, хоч ви повірте! Розумієте? Не брав... Ну, на що вони мені?

— А,—роздратовано махнув рукою Холодний,—буде вам! Віддайте гроші, все одно вони вам у бупрі ні до чорта.

— Та не брав же я їх! Як ви цього зрозуміти не хочете...— Петренко боляче покрутив головою.—Я сам бачу, що зараз усе проти мене. Але що ж я можу зробити?

— Ну, як хочете...

Холодний з закушеною губою відійшов до вікна, і нервово забарабанив по шибці пальцями. Як що до цієї розмови у нього й було деяке вагання, то тепер він цілком певний, що гроші привластив Петренко. Ясно, що касир устиг їх гарно заховати і після висидки в бупрі зумів їх як слід використати: всім з половиною тисяч—адже це тільки вимовити легко... А от йому, Холодному, через це доведеться не один місяць щоденно мандрувати на біржу. Яка установка візьме до себе заплямованого бухгалтеря, що не зміг догля-діти такої суми грошей?

Йому стало дуже шкода себе. Він поволі рушив до вікна, що через нього було видно щасливих у своїй байдужості людей і побрів по кімнаті... Зупинився біля дзеркала і довго розгля-дав сум у своїх очах і тоскно викри-вленість губ.

Потім несподівано для самого себе він зазірнув за дзеркало і не витри-мав здивованого й радісного викрику: оплутаний старим і товстим павути-ням, там лежав добре знайомий йому гаман касира. Він ква-ливо витяг його, розкрив... У ньому нічого не було, крім декількох документів і обрив-ків паперу... Холодний кинувся до Петренка, що широко роз-плющеними очима вліпився в цю нахідку, а подих йому зупинився в напівроззявленому роті; але в кімнату зайшов знову агент з обома лікарями і своїм питанням перебив його:

— Що це в вас таке?

— А це порожній Петрен-ків гаман!—Холодний з без-радісною усмішкою простяг йому свою нахідку.—Я його ось тільки знайшов за дзер-калом.

Агент майже вирвав гаман у Холодного, покрутив у руках розглядаючи.

— Де гроші? — повернув до Петренка крижану посмішку.

— Не знаю...

— Злодій забрав гроші, а гаман сунув за дзеркало?

Защипка була міцна і не відразу піддалася

— Не знаю, — Петренко зблід, як папір, і недоречно додав: — Але я ніколи своїх речей не кладу за дзеркало. Ніколи...

— Ну, досить... Я зараз уважно оглядів усю квартиру і не виявив жодної можливості, щоб сюди пройшов злодій... Не робить таких здивованих очей, все одно я цьому не повірю: як тільки я зайшов до вас, було вже надто ясно, що тут не крадіжка, а просто рострата... А тепер, будь ласка, одягайтесь і ходіть зі мною.

Петренко безнадійним поглядом обвів схилені додолу обличчя присутніх і важко підвівся. Покірно застігнув сорочку, зав'язав шнурки черевиків і перекинувся через плечі шлейки. Один тільки лікар Піддубний, що спідлоба стежив за кожним його рухом, помітив, як погляд касира з уважністю зупинився на цих шлейках, а рука непомітно спробувала їх міць. І, ніби щось зміркувавши, він повернувся до агента:

— Я думаю, що ви дозволите мені вийти на хвилику в уборальню. Мені дуже потрібно. І я не втечу.

— Будь ласка, — з чемною посмішкою промовив той, але, підійшовши до дверей поглядом простежив за ним.

Петренко не збрів — агент побачив, як щільно причинилися двері уборальні і почув, як квапливо цокнула заціпка. Не відходячи від виходу з кімнати, він потроху притулювався в чеканні до стінки. З кухні долітало одноманітне й хрипке гудіння примусу, а очі жінок, що зрідка проходили коридором, зацікавлено й перелякано поглядали на агента і в кімнату... Так проповзло хвилинка мабуть з три і він подумав, що Петренко сидить в уборальні надто довго.

Обережно проснувшись повз нього в коридор, лікар Піддубний чомусь навшпиньки підійшов до уборальні й притис своє вухо до дверей; потім постукав. Злизований агент через гудіння примусу не почув відповіді Петренка, а може її й зовсім не було, бо вдруге лікар постукав нервово й джече. І раптом, ухопивши ручку, з усієї сили потяг двері до себе. Вони не піддалися. Тоді він повернувся своє червоне від даремного напруження лице до агента і розгублено скрикнув:

— Та йдіть же сюди! Він не відповідає — чорт зна, що він там удів з собою... допоможіть мені відчинити.

Агент підійшов, не хапаючися, — незрозумілий переляк лікаря зовсім не збентежив його. Але не почувши Петренкової відповіді й на свій окрик, він сам сіпнув ручку дверей до себе... Заціпка була міцна і не відразу піддалася на його зусилля. А коли за допомогою лікаря він таки зірвав її, побачив: Петренко стоїть ногами на зливальниці, квапливо прив'яуючи один кінець шлейок до гнізка в стінці, а другий кінець, перетворений у зашморг, щільно охопив йому шию. Піддубний, прожогом проскочивши в уборальню, з силою, що її не можна було передбачити в його недолужному тілові з помітним черевом, зірвав його зі зливальниці і, не звертаючи уваги на здивовання агента, хутко потяг у кімнату. Остовпів агент не одразу рушив за ними, а коли ввійшов до Петренка, той сидів уже на ліжкові і обома руками підніс до рота склянку з водою, а лікар розв'язував йому зашморг з горла. Агент не зміг сховати свого злого роздратовання:

— Що значить ця комедія?

— А те значить, — з посмішкою відповів замість Петренка Піддубний, — що ви сьогодні трохи помилилися.

— Ви думаєте, що коли ростратник б'ється вішатися в уборальню, то це гарний доказ його безвинності? Просто гарно розіграна комедія. Ог що це таке... Надто багато бачив я таких супчиків...

— Нестільки бачили багато, настільки багато, що відразу, як тільки прийшли, ви почали ставитися до нього, як до ростратника. В цьому й полягає основна наша помилка. Крім того ви зовсім чомусь не звернули уваги на його оповідання про пробудження вночі. А варо було б...

— Юрунда, цей випадок з нашим шумом він гарно використав... Ну, мені ніколи. Вдягайтесь, громадянине Петренку, і ходітьте.

— Одну хвилику, товаришу... Я, звичайно, не хочу втручатися в вашу справу, але дозвольте мені задати декілька питань товаришеві Петренкові. Мене тут де-що цікавить як лікаря... А вас не здивувало, що його гамана було знайдено за дзеркалом? Адже він сказав, що ніколи туди своїх речей не кладе. На мій погляд це дуже цікавий факт.

— Як що ви хочете спитати щось у Петренка, питайте. А що до всіх цікавих фактів, так дозвольте мені самому подавати їхнє значіння... Іде раз нагаду — мені ніколи.

— Гаразд, більше не буду. — Лікар з усмішкою покрутив собі вуса і повернувся до Петренка. — Ну, годі вам, заспокойтеся... Ви зможете відповісти мені на пару питань?

— Я зараз цілком спокійний, — тихо відповів той. — Ви часом не помітили де-небудь моєї краватки. А то без неї йти якось незручно...

— Краватку ви ще встигнете знайти... А зараз постеліть будь ласка, ваше ліжко так, щоб воно було таким, як завжди буває, коли ви лягаєте спати.

Петренко здивовано й засмучено підвів на нього свій погляд.

— Досить з мене й того, що мене за ростратника вважали. А ви ще божевільного з мене хочете зробити.

— Та нічого подібного, — спокійно відповів Піддубний. — Я цілком вірю, що ви не крали грошей і хочу це довести решті. Ну, вберіть це ліжко.

— Ви теж здається хочете якусь комедію розіграти? — втрутився агент.

Решта теж дивляться на лікаря зі стриманою іронією, а лице його було серйозне, впевнене й він нічого не відповів на агентове питання — це, видимо вплинуло на знесилену волю Петренка.

Він хутко підвівся з ліжка й звичайними рухами почав упорядковувати його. Піддубний глянув тільки на подушку і спитав:

— Ви завжди її так кладете розпіркою до стінки?

— Завжди. Звичка у мене така.

— Дуже гарна звичка... І спите, звичайно, лицем до стінки?

— До стінки... Але яке це має значіння?

— Надто велике, як і той факт, що у вас на подушці дуже щільна пошивка, а от товариш агент залишив це без уваги... А тепер просуньте вашу руку під пошивку й помацайте, чи є що-небудь між нею й подушкою.

Петренко неймовірно проробив те, що йому велів Піддубний і чотири пари зацікавлених очей уважно стежили за повільним ворухінням його пальців під пошивкою. Раптом він радісно скрикнув і обережно витяг руку.

В ній була не товста пачка банківотів вартістю по десять червінців кожний. Навіть не глянувши на агента, що з розплющеними нерозумінням очима підійшов до нього, він знову присів на ліжко, і, звично послинивши пучки, хутко перелічив банківоти: ще раз засунув руку під пошивку і витяг за першим разом не захоплений гроші. І з радісним блиском очей простів до Холодного.

— Іване Гнатовичу, ось вони — гроші. Всі вісім тисяч з половиною, цілісінькі... Я ж вам казав, що не брав їх. Я їх сам туди увів і напевно засунув.

А агент незадоволено підійшов до Піддубного.

— Що це все значить?

— Значить, що ви помилилися. Я ж вам уже казав про це.

— Але...

— Ви хочете, щоб я пояснив вам вашу помилку... З великим задоволенням, хоч тут, власне, й говорити нема про що — все, здається, так ясно... Людина, будучи в напівсонному стані, заснула гроші в пошивку й заспала це. Може, коли б бухгалтер не звелів йому негайно прийти в установу, він і сам згадав би, але йому голова (вона з'являється ще й досі під впливом пива) була так затуркана, що він, не знайшовши грошей і згадавши про нічний гуркіт у дверях, відразу подумав, що тут крадіжка і позвонив до карроزشуку. Ну, а який би ростратник спішив би отак викликати агента... З другого боку, ви так звикли до рострат, що навіть не завдали собі роботи як слід обшукати ліжко і взагалі всю кімнату. Ну й не побачили, що гаман лежить за дзеркалом, а гроші в пошивці. Останнього проте, й не можна було помітити, бо пошивка дуже щільна. Та ви, звичайно й не шукали там. Ви дуже добре знаєте, що після трясів підчас військового комуналізму ніхто не ховає цінностей у ліжко, або за дзеркало. І, нарешті, всі свідчення Петренка поверталися проти нього — це, здається, теж повинно було вас зацікавити. Ну, а у вас з'явилася думка, що це просто недотелне влаштоване припущення грошей. От і все... А тепер подивіться на Петренка і скажіть: чи може отак радіти ростратник, коли заховані їм гроші знайдено.

— Ну, гаразд, — ніяково посміхаючися промовив агент. — Але як же це ви зміркували це? Ви ж, здається, Петренку знаєте стільки, скільки й я. І досвіду розшукового агента не маєте.

— В тім то й річ, що не маю... А ви граєте в шахи?

— Граю.

— Вам доводилося спостерігати гру збоку. Правда, тоді гарно помічав усі помилки супротивників, всі найкоротчі пути до виграшу і дивлюся, як цього самі супротивники не помічають... А коли граєш сам, робиш такі ж помилки, бо всю увагу скеровано на свої власні комбінації, і здається, що партнер просто без мети переставляє свої шахи, а не готує якусь на верзу. Отак і зараз було: я дивився збоку і бачив те, чого ви з вашим досвідом і впевненістю, що тут рострата, не бачили. Крім того, в нас, у лікарів, є правило: індивідуалізувати всякий випадок.

НАРОДЖЕННЯ РОБІТНИЧОГО АВІОСПОРТУ

(Зі Слав'янського в Мерефу на аеростаті)

Десятиріччя Червоної армії робітничі Слав'янське святкували як ніхто інший на Україні, а навіть в усьому Союзі. Найголовніша частина цього свята, це був вільний лет аеростату, що його zorganizував повітроплавний гурток робітничої комсомольської молоді при вузловому транспортному осередкові О Авіохему.

Зорганизувався цей гурток у Слав'янському саме тому, що в завод, де водень є побчним продуктом виробництва, через те можна його використати для вільних летів на аеростаті. Чимало попрацював гурток, перше ніж спромігся на першу повітряну мандрівку. Посамперед, купувало оболонки і грошей на організацію летів. І це і те хлопці дідали. У Всеукраїнській ТДО Авіохему ще від 1924-25 року зберігали одна з двох оболонок малих аеростатів. Оболонка ця була в повітроплавному гуртку в Києві. Киянам дуже хотілося літати, але не було у них грошей на оболонку. Секція повітряного спорту Всеукраїнської ухвалила об'єднати двох гуртків, Київського і Слав'янського, щоб zorganizувати в Києві гурток дав свої гроші, а Слав'янський гурток мав дармовий водень і дав старту команді. Ця організація лету дала можливість повітряного спорту Всеукраїнській ТДО Авіохему.

Треба сказати, що ця робота комсомольців не була секретом. Звісно, те що, хлопці їздили в Харків та Київ, що до Слав'янського приїздив Голова Всеукраїнської секції повітряного спорту, щоб особисто вивчити питання місця, що з Москви одержано оболонки, все це говорило в транспортних закладах, в організаціях чимало різних членок і міркувань. Переважно ставилися скептично до тих „безглуздя“ гуртка комсомольців—літати без окремого спеціального знання і звичок, де-хто намагався їм довести, що нема потреби розвивати повітроплавний спорт у наш вік, краще то-що. Їх прозвали (на сміх) „вікторами“, „робінзонами“ куди далі, ніж вони сами почали вважати за трохи причетних до справи. Тому ніяк не можна було літати. Відкласти лет ззаду, що не приїхав з Києва пілот, членів гуртка, а особливо для організаторів було все одно, що громадська смерть. І комсомольці ухвалили літати сами.

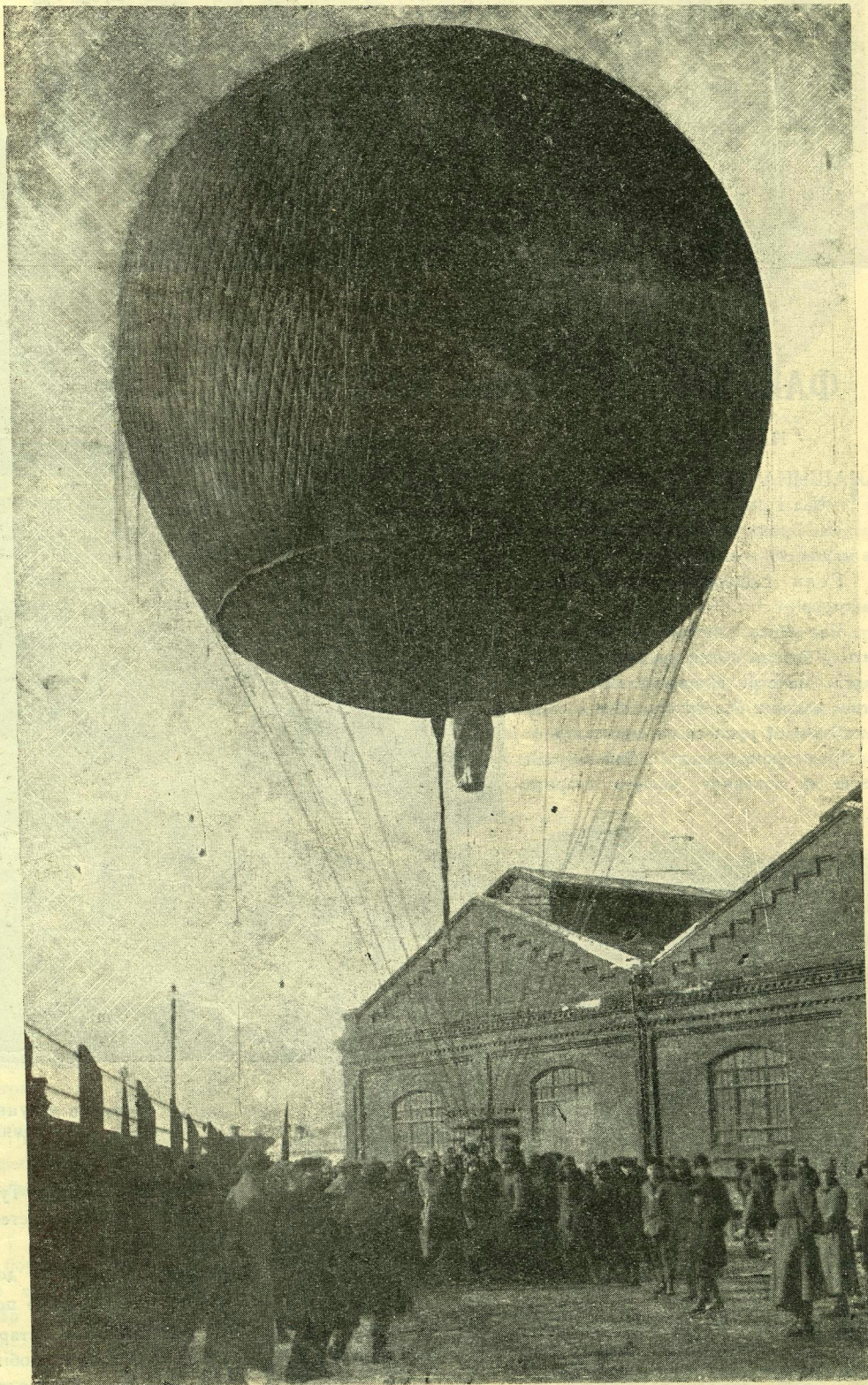
У кіш аеростату сіло бюро гуртка: Тарасов, Шишкарєв і Чучука. Баласту взяли з собою 8 мішків. Майже одразу балон взяв намок уздовж залізниці на Харків. Пролетіли мимо Ожуму, над станцією Балаклеєю, Шебелинкою різними селами. По селах селами зустрічали різно. Де кричали: „за війну“, і швидко розбігались, а де навпаки, цікаво слухалися у гуртки і кричали: Опухайтесь у нас! Є млинці, масло сметана! Нагодуємо й погрівемо і т.д.

Під вечір за шість годин лету (летіли о 1 год. дня) витратили тільки три мішки з вільного. Можна було б ще далеко літати, тим паче, ніч була місячна. Але наші мандрівники вирішили, що на перший раз і цього вистачить, а то ще вночі, чого доброго, не скоїлось би

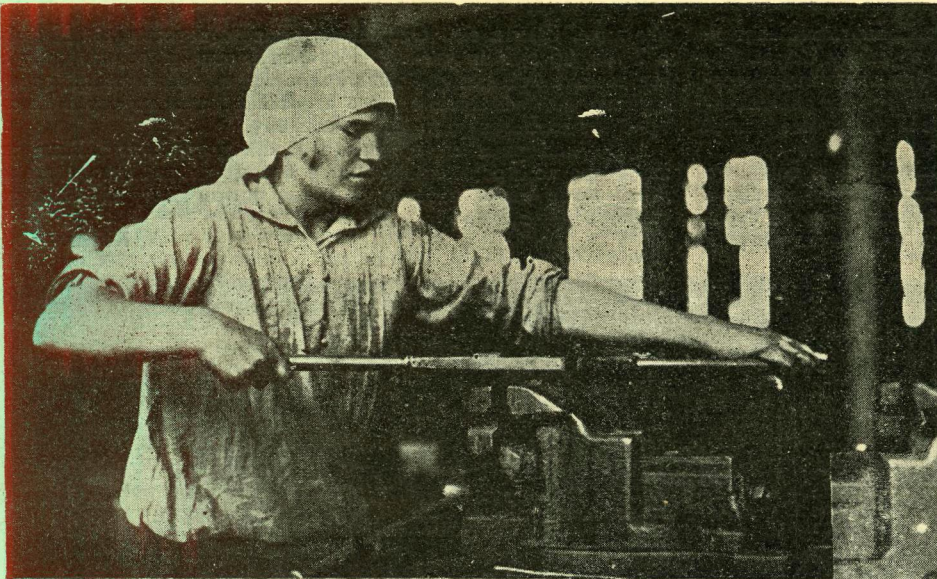
яке лихо. Сіли в селі Озерянках, за три верстви від Мерефи, о 7 год. 15 хвилин увечері. Переночували у селян, що дуже гостинно прийняли робітників-аеронавтів, комсомольці вранці другого дня запакували свого аеростата і, здавши його в багаж, прибули до Всеукраїнської ТДО Авіохему.

Ця повітряна мандрівка є великим досягненням. Вона показує, що повітроплавний спорт у певних умовах (даремний водень) може стати масовим спортом, цілком доступним для робітників від станка.

А. Касяненко

На дворі заводу „Червоний Хемік“. Загальний вигляд аеростата

Учениця ФЗУ нарізає болти

ФАБЗАВУЧНІ—ЗМІНА МАЙСТРАМ

Нарис М. Овзера

МАШИНА з'їдає людину...

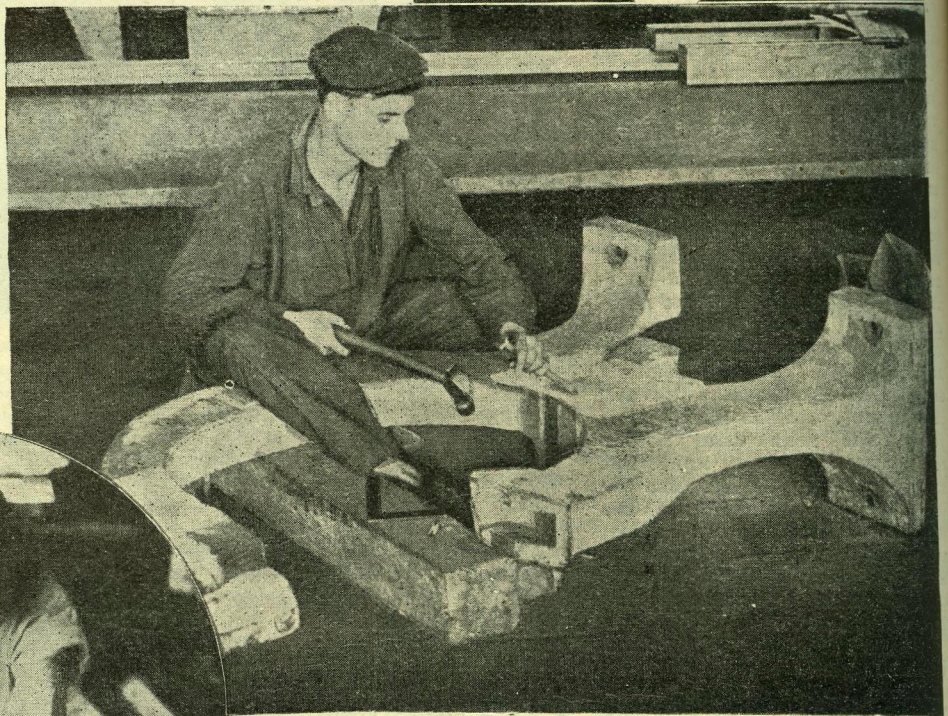
Час і роки з'їдають машину.

Час і роки нагромаджують людині за машиною досвід.

Роки підвищують кваліфікацію майстрів.

Час з'їдає майстрів, і гине, відходить у безповоротне кваліфікація, відходять майстри й осиротілими лишаються машини без хазяїна, без досвідченої, вмілої руки свого диригента.

Роки громадянської війни забрали більш як половину нашого старого

Обробка чавунного лиття в ливарному цеху фабрично-заводської школи

Розмітка частин за рисунком

поповнення майстрів. Туго наростає молодняк. Він ішов до машини рутинною стежкою,—через кустаря, побігеньки, стусани...

Учнєві довго не довіряли ні струменгу, ні матеріалу.

— Навіщо, дурно псувати? Дивись—навчися!..

Так говорили старі майстри, що пройшовши давню школу стусанів та побігеньок не уявляли собі, як можна іншим шляхом дійти до вміння обслуговувати машину, а через те й ворожо відносилися до нових методів навчання заводського молодняка.

— Дивись — навчись!..

Але самого глядіння — мало.

Потрібна люб'яча досвідчена рука, щоб молоток і зубило, передані в руки заступника, з такою ж певністю продовжували творчий шлях.

Потрібна була героїчна пісня впертості і боротьби, щоб завоні метали, у гадючому шелесті трансмісій, в карколомному ритмі шківів і трибів утворили сильну, сміливу зміну майстрів, що відходять під тягарем часу.

Цю пісню створив комсомол, —

Фаб-зав-уч!

* * *

На зорі відродження нашої промисловості комсомол оголосив новий фронт.

Безкровний фронт боротьби за свою криву справу.

За підлітку.

За його право на методичне навчання.

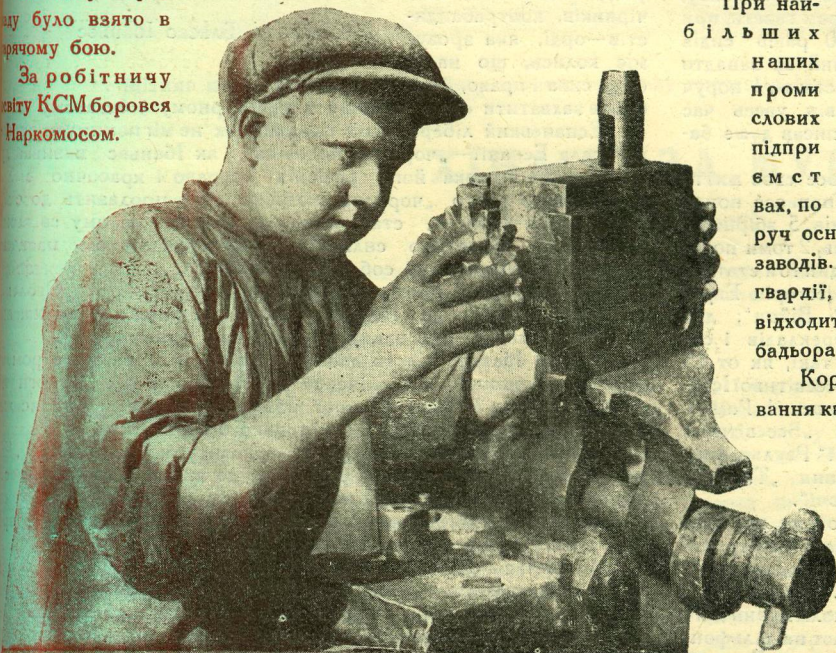
За його місце коло заводського верстаку.

Багато списів довелося зламати комсомолові.

Не одну бари-

ду було взято в брехливому бою.

За робітничу партію КСМ боролися Наркомосом.

Учень „приганяє“ готові частини

За нові кадри відбудовників господарства відвойовував п'яць за п'ядкою у боротьбі з Раднаргоспом.

І, нарешті, занового керівника фабрично-заводської справи, за нову зміну старим майстрам — воював з тими ж майстрами та керівниками.

Комсомол переміг.

Широкою хвилею розвилось фабрично-заводське учеництво по нашому Союзові.

Тисяча шкіл,

Сотні тисяч фабзайців —

Ось трофеї жорстокої впертої боротьби.

Вироблено методи, утворено систему освіти, фабзавуч здобув усіх прав громадянства на території нашої промисловості, що відроджується.

Навіть більше — він став зразковим осередком на шляху до раціоналізації вироб-

ництва. Роскиданих спочатку по яслах, розпорошених по майстернях фабзавучників скомплектовано в бригади,

В стрункі цехові колони, —

Навчені за ЦП-ом,

Вивчені працювати за НОП-ом,

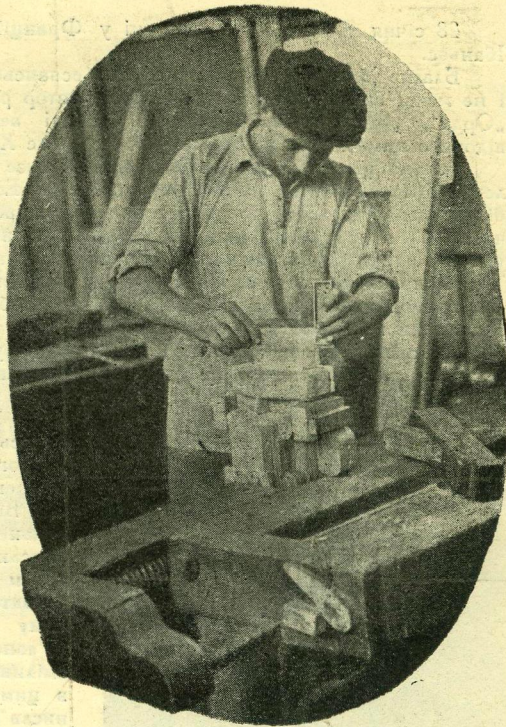
Політично грамотні.

При найбільших

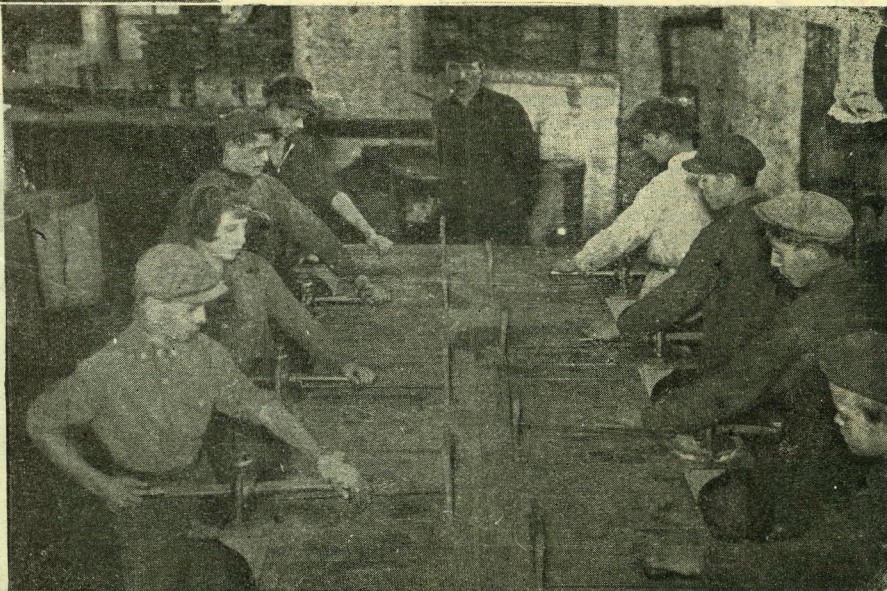
наших промислових підприємствах, по

руч основних корпусів виростають нові корпуси шкіл — заводів. І в них гордість старої робітничої гвардії, тієї гвардії, що втратила свої сили в довголітній праці і відходить. В них росте і міцніє свою робітничу освіту бадьора молода зміна старим — фабзавуч!..

Коротка, але запекла боротьба за нові методи готування кваліфікованих робітників, за нову фабричну школу, закінчилася перемогою комсомолу і народного господарства, що відроджується після років горожанської війни, руїни та голоду, черпає з шкіл фабзавуча нові кадри кваліфікованих робітників, — відбудовників соціалістичної промисловості.

Виготовлення моделю для лиття

Праця фабзавучнів під доглядом майстра в слюсарному цеху

БЛАСКО ІБАНЬЕС

1867—1928

28 січня цього року в Ментоні у Франції помер Бласко Ібаньес.

Бласко Ібаньес—один з визначних еспанських письменників і не менш визначний політичний діяч, автор романів: „Хатина“, „Орда“, „Катедральний собор“, „Мерці велять“ та інші і відомого памфлету „Здемаскований Альфонс XIII“.

Вельми цікава біографія Ібаньеса. Ібаньес народився в Валенсії (провінція на південному узбережжі Еспанії) в досить бідній сім'ї. Потяг до пригод прокинувся в ньому рано. Хлопчиком він втік з дому і став матросом. А сімнадцяти років він уже в Мадриді і добуває собі шмат хліба журнальною працею. Тоді ж прокидається у нього інтерес до політики, він вступає до республіканської партії, виступає на робітничих зборах, з палкими промовами, за що висилають його на батьківщину.

У Валенсії він вступає на юридичний факультет, закінчує його, але адвокатська кар'єра його не приваблює. Він стає на чолі одної із ліберальних газет і одночасово починає писати свої перші романи.

Надалі його політична діяльність іде увесь час паралельно з його літературною працею.

Він був лідером еспанської республіканської партії, депутатом до парламенту, редактором газети, причому 30 разів сидів ув'язнений за занадто сміливі статті. І поруч з цим він увесь час писав і писав дуже багато.

За все своє життя Ібаньес написав понад 20 романів, 5 збірок оповідань, 2 томи подорожів, один том статтів, 9-томну „Історію Європейської Війни“; дав силу переклав і серед них такі, як от 13 томів „Всесвітньої Історії“ Лависа і Рамбо, 6 томів „Всесвітньої Географії“ Рекльо, повне видання „Тисячі і одної ночі“.

В той же час його не покидає і пристрасть до пригод. Він об'їжджає майже всю земну кулю, живе як колоніст протягом кількох тяжких років в Аргентині.

Славний еспанський письменник, визначний політичний діяч Бласко Ібаньес закінчує свої дні на чужині. Памфлет на Альфонса XIII позбавив його права повернутись на батьківщину до Еспанії.

Бласко Ібаньес, як уже зазначалося, залишив по собі величезну літературну спадщину. Талант Ібаньеса многобічний. Ми знаходимо у нього романи і чисто побутові і соціальні і філософсько-психологічні і історичні, зрештою, в останні роки авантурні і авантурно-сатиричні.

Велика кількість його романів присвячена Еспанії. Вся Еспанія в цілковитій повноті її побуту, її соціального укладу має в них своє відображення: побут обособленої еспанської провінції і бурхливе життя Мадриду; бідна родина рибалок і одразу розбагатівші буржуа; простодушний сільський кюре і глибокий, проиятий філософськими поглядами анархіст.

Бласко Ібаньес передовсім побутовий письменник. Побут—його стихія.

Він малює з великою художністю і своєрідністю. До найменших подробиць сягає його око спостерігача, і проте найдрібніші подробиці складаються в нього в стройне ціле. Кращі побутові його романи: „Хатина“, „Травневий цвіт“, „Очерет і бодото“.

Проте і в них крім побуту Ібаньес торкається і глибоко соціальних питань. Майже всі ці романи з життя селян Валенсії і Ібаньес ставить в них питання про право селян на той шматок ґрунту, що

вони обробили своїм потом і кров'ю.

У цілій низці інших романів Ібаньес уже висовує соціальні питання на перше місце, а побут стає тільки фоном, на якому відбувається дія. Кращі з них „Орда“, „Катедральний собор“, „Винарня“, „Пролаза“.

В них Ібаньес з особливою силою виступає, як виявник сучасного соціального укладу Еспанії.

Особливо загострено соціальне питання в романі „Орда“, де Ібаньес прямо протиставить багатий культурний Мадрид Мадриду пролетаріята, Мадрид робітників, ганчірників, контрабандистів—орді, яка зрозуміє колись, що на її боці сила і право, і забажає захватити свою частину в культурному і багатому житті.

Еспанський ліберальний письменник не міг поминути страшного зла Еспанії—„чорного чоловіка“, як Ібаньес називає диктаторство. І низка його романів яскраво і красочно малює ненависного цього „чорного чоловіка“, що пролазить до сім'ї, інтригує на виборах, стає поперек дороги всьому світлому, розумному. Особливо сильним антиклерикалізмом насичено романи „Катедральний собор“, „Пролаза“.

Є в Ібаньеса і чисто психологічні романи. Це „Оголена“ і „Мерці велять“, де Ібаньес ставить питання про зближення любови і смерти, про владу мертвих над живими.

Бласко Ібаньес віддав данину і св. гонів війні. Його романи „Чотири вершники апокаліпсису“, „Наше море“, „Вороги жінок“ відбили в його настрої Ібаньеса з його романським шовінізмом та ненавистю до німецького варварства.

Зрештою останні його романи—авантурно сатиричні „Рай жінок“, пригоди в країні ліліпутів, де жінки скинули з себе ярмо чоловіків і прибрали всю владу до своїх рук, і „Земля для всіх“, протиставлення життя капіталістичної столиці Європи і життя в американських преріях.

Лишається сказати кілька слів про політичний твір Ібаньеса—„Здемаскований Альфонс XIII“. Тут Ібаньес виявник немилосердний. Маску зірвано—і перед нами його величність король—порожня, нікчемна людина, аферист, що бере участь у темних фінансових операціях, безчесний політик... Його диктатор всемогутній Прімо де Рівера звичайнісенький офіцерик, якому фавор і несподіванка, більше од всього, рідня допомогли вибратися в диктатори.

Але на жаль з цього памфлету ми відносимо, що тільки в двох цих особах і бачить Ібаньес усе зло Еспанії. Як щирий ліберал-республіканець він твердо вірить, що все зло в монархії, все зло в окремих особах. Не стане монархії, буде республіка—і зло зникне... Не дивлячись на це, мусимо сказати, що значіння памфлету велике. Він відкрив нам очі на те, що творилося там, за кулісами еспанського двору.

І про Ібаньеса і публіциста і романіста можна сміливо сказати, що він показав світові сучасну Еспанію. Він користувався вельми великою популярністю не тільки в межах своєї батьківщини, але далеко поза межами її—Європа, Далекий Схід, Америка. В колишній Росії перед війною друкувалося разом кілька повних збірань його творів, і кожний новий твір його зразу виходив і руським перекладом.

В українському перекладі маємо роман „Хатина“, памфлет „Здемаскований Альфонс XIII“ і низку оповідань, об'єднаних в збірничкові під назвою „Валенсійські оповідання“.

П. Г.

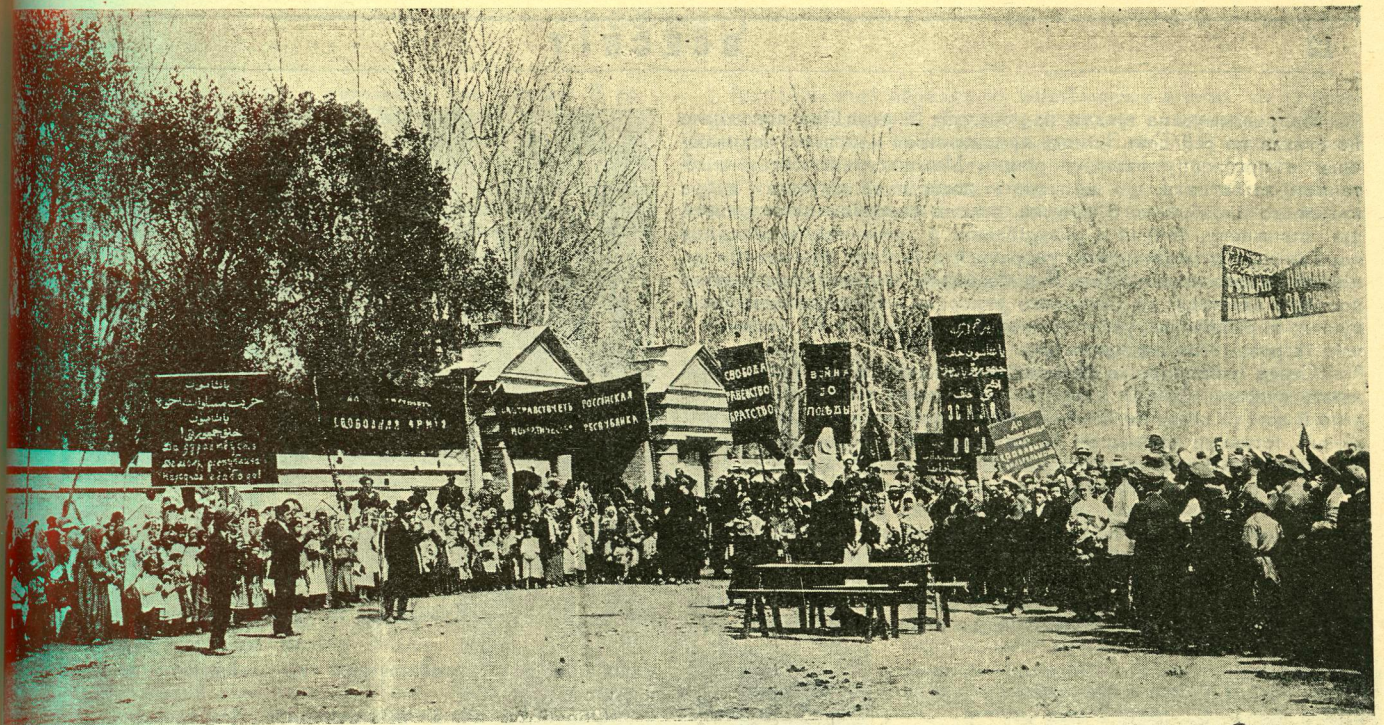
Бласко Ібаньес

Диктатор Прімо де Рівера

Король Еспанії Альфонс XIII

Мітинг перед б. російським консульством сприводу зречення Миколи II в Кульфрі (Лютий 1917 року)

ХІНА ПОЗА МУРОМ

(Сінь — Цзян)

ТЯЖКО собі уявити, що Хіна, сама напівколонія світового імперіалізму, має свою власну колонію, де її мілітаристи поводяться відносно місцевого населення ані трохи не краще, ніж „культурні“ імперіалісти в східній Хіні.

І, однак, це так. Вгративши Корею, острів Формозу, Індокіну і всі свої інші колонії, Хіна досі зуміла зберегти за собою останню зі своїх колоній, Сінь-Цзян (в перекладі—Нова Ілія) або Хінський Туркестан, величезну, мало населену територію, що лежить на кордонах нашого Радянського сходу і що на півдні стикається з Кашмирською провінцією Індії, на півночі межує з Монгольською Народньою Республікою і на сході з пустелею Гобі. Своєю площею Хінський Туркестан дорівнює 1.426 тис. кв. кілометрів, що перевищує площу Німеччини, Франції, Англії, Бельгії й Голандії, вкупі взятих. Населення ж його за приблизними даними (точно ніхто ніколи його не підраховував) складає лишень 2.800 тис. чол., що дає коло 2 чол. на кв. кілометр. Через свою віддасть од світових шляхів, майже непрохідні гірні пасма, що відокремлюють її від Британської Індії і пустелю Гобі, що робить її неприступною зі сходу, Західна Хіна, не зважаючи на свої природні багатства (нафта, вугілля, цінні й чорні метали, ліси то-що) досі лишається поки що єдиним куточком у світі, що не знає експансії західно-європейського чи американського капіталу. Загальна ж економічна й культурна відсталість краю, хижачтво хінської адміністрації, що бореться з усякою новиною, призвели до того, що цей обдарований природою край досі не знає ні залізниць, ні шосейних шляхів, зовсім немає шкіл, власної промисловості і інших матеріальних та культурних цінностей.

Середньовічний феодалізм, примітивні ремесла, гніт, безправність і національне пригноблення поневолених найбільшостей неподільно па-

нують там досі, збуджуючи собою спогади про недалеке минуле всього Середнього Сходу.

* * *

Західна Хіна своїм національним складом—країна дуже різноманітна. Численні наскоки мандрівних народів зі сходу, півн.-сходу і півд.-заходу, неодноразові хінські наскоки призвели до того, що сьогодні на території цього краю живуть, осівши там, представники всіх племен і народів, що пройшли через нього і що й досі зберегли свою релігію, мову, звичаї та побутові особливості.

Поруч корінних мешканців краю, що складають головну масу його населення—узбеків, ми зустрічаємо тут і значну кількість калмиків, і власне монголів, і манжурів, що прийшли вкупі з хінськими завойовниками, і киргизів, що втікли від переслідувань у царській Росії, і татар, що емігрували в наслідок релігійних утисків із сусідньої провінції Гань-Су, і дунганів (хінці-мусульмане) і цілу низку інших народів, серед кого останнє місце мають самі хінці, що складають не більше, як 2% всього населення краю.

Дуже різноманітну картину являє Сінь-Цзян і що до релігійних вірувань свого населення. Монгольські племена та хінці, що прийшли зі сходу та півн.-сходу, завезли сюди ламаїзм, шаманізм, будизм і конфуційство, проповідники—„ходжі“ (так звані нащадки Магомета) вкупі з завезеними сюди військовими бранцями з ханств, що існували в XV віці на землях Узбекистану, завезли мусульманство, ченці, що проходили до Хінського Туркестану з заходу, досить успішно поширювали несторіанство (християнська секта), що набрало було в кінці XVII віку значних розмірів (в наступних уособних війнах несторіан було поголовно вирізано).

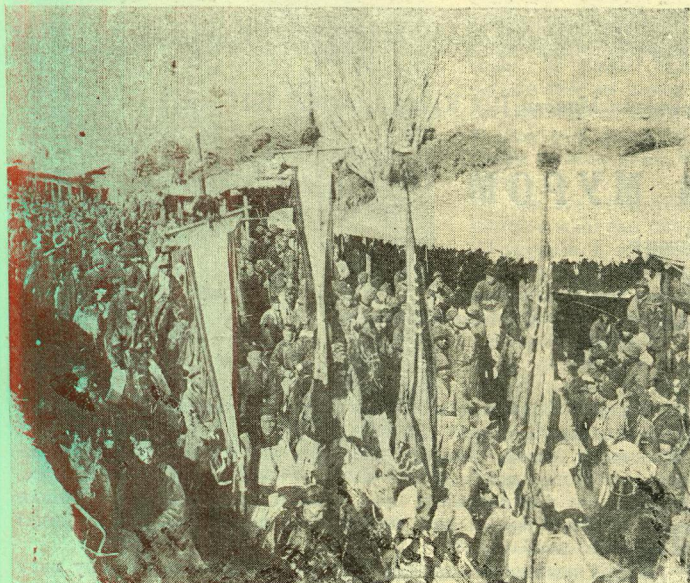
Дунбанський мечет хінців-мусульман у м. Нін-Юань-Чені

Запроваджувана віками національна й релігійна ворожнеча не стихла по сей день і іноді проривається на поверх, виливаючись в поголовну взаємну різню. Малочисельні хінські мілітаристи-захватники, що не мають достатньої кількості добре вивченого й озброєного війська, всяким способом загострюють цю ворожнечу, бачучи в роздрібленні й знесиленні підвладних народів єдину можливість упоратися з їхніми змаганнями до національного визволення. З цією метою хінське генеральство постійно вдається до штучного утворення конфліктів, нацьковуючи киргизів на узбеків, киргизів та узбеків на калмиків і всіх їх разом — на манчжурів.

Серед усіх народів Західної Хіни найбільший інтерес являють дунгани. Їхньої історії й походження точно не встановлено й досі та ледве чи їх можна буде встановити в майбутньому. Деякі історики вважають їх за хінців, що перейшли в магометанство. За іншими ж відомостями, що заслуговують на більше довіря, — це асимільовані з хінцями узбеки, що втратили свою мову, звичаї, але зберегли релігію. Ця версія здається правдоподібнішою вже тому, що як це точно встановлено, випадки примусового відведення частини чоловічого населення з Самарканду, Коканду й інших міст углиб Хіни справді були підчас хінських наскоків на середню Азію. Завоювавши місто, хінці вирізали все його населення за винятком чоловіків-ремі-

Кумірня в м. Нін-Юань-Чені

Маніфестація калмиків у м. Курі — резиденції [ліського] генерала Нью-Ші

сників і кустарів, кого вони примусово переселяли до центральної Хіни, бажаючи таким чином пересадити туди мистецтво мусульманського сходу, що стояло тоді на великій височині. На протязі десятиріч ці кустарі, одружуючись із хінками та живучи постійно виключно серед хінців дадеко від своєї батьківщини, зовнішньо асимілювалися з хінцями, прийняли хінську мову, частково побут і звичаї, але зберегли свою релігію і шалену ненависть до хінців та всього хінського. Ступнево просуваючись із Пекіну, де по околицях вони були розселені, на захід, вони міцно осіли в сумежній з Сінь-Цзянем провінції — Ганьсу, звідки ступнево переходили в Західну Хіну і на територію Радянського Казакстану. Останнє дунганське повстання в Гань-су, в кінці минулого віку, що скінчилося масовим вигубленням дунганів, призвело до їхньої інтенсивної еміграції в Сінь-Цзян і до нас, у Казакстан.

Останніми часами, під впливом революційних подій у Східній Хіні і Жовтневої революції у нас, в Західній Хіні спостерігається деяке пошвалення, як серед тубільного населення, так і серед зайшлої хінської адмін страції.

Вшукули трохи національний розбрат і ворожнеча, почуватися прагнення до науки й культури, що виявляється в посиланні дітей учитися до нас у радянські школи, в частих і численних подорожах передової частини населення й купецтва на наші ярмарки і в наші культурні центри.

* * *

Основні джерела існування населення Західної Хіни — скотарство, хліборобство й полювання. Гірських багатств краю

поки що не розроблюється, не зважаючи на їхню велику кількість.

Обробіток землі — примітивний. Хліборобських знарядь і машин тут майже не знають. Землю обробляють мотиками або дерев'яним ралом і ніколи не угноюють. По виснаженні оброблюваної ділянки, її кидають і „хазяїн“, разом зі своєю худобою і всім скарбом, переходить на іншу ділянку. Не зважаючи на все це, внаслідок багатства ґрунту, врожай рідко буває нижчий за 60 пуд. з десятини.

Сіють пшеницю, овес, ячмінь, просо і джугару (джугара — місцева посухотривка культура, споріднена кукурудзі). Її гори. Однак, площа засіву не велика. Пояснюється це тим, що кожний сіє лише стільки, скільки йому потрібно для особистого вжитку.

Міни с.-г. продуктами, навіть між окремими округами Західної Хіни, не існують.

Приблизно в такій же стані і скотарське господарство краю. Про поліпшення прорід худоби ніхто не думає. Запасів фуражу на зиму не робиться. Худобу лише переганяють з літніх пасовисьок на зимові, через що в сурові зими, підчас ожеледи, коли від безгодівлі тварини не можуть копитами росистити снігу, щоб дібратися до трави, трапляються випадки масової пошести худоби. Все ж, не зважаючи на такі екстенсивні способи скотарського господарювання, останнє — головна основа добробуту населення, а сама худоба і продукти скотарства, поруч хутрового товару, складають головну і мабуть єдину статтю в експорті країни. Серед скотарів мандрівників досі збереглися в усій своїй первісній красі патріархальні стосунки і міновий торг. Гроші, ні як мірило цінності, ні як знак розрахунку там не відомі. Срібло є в об'їз як товар, грошовою

Хінський вуличний театр у день Чагона (новий рік)

нидею (мірилом цінностей) в цегельний чай і баран. В основі ж усього торгу скотара лежить товароміна.

Велике місце в бюджеті населення забирає полювання. Прові багатства краю великі і майже непочаті. Головними видами полювання є борсук, бабак, лисиця, куниця і чорно-лисиця. Полюють на тигра, барса й дикого кабана головним чином аматори і полювання це не має промислового значення. Вовків нищать, як головних шкідників скотарського господарства, але облави на них не влаштовують, боротьба з ними провадиться від випадку до випадку. Зайців же ніхто не займає, бо обстріл коштує дорожче за вартість самого зайця. Особливо край багатий на дику птицю, дикі кози різних видів і олені. Фазанів (чорний, сріблястий), качок, гусей, дрохов, гірських курі-хвилях та іншої дичини водиться безліч, але на них теж майже ніхто не полює, бо постріл дріб дуже дорогі і їх населення бе-же для промислового полювання.

Певна річ, що ніяких правил і термінів полювання не існує.

Майже весь хутровий товар вивозиться СРСР на Нижегородський ярмарок.

Синь-Цзян поділяється на 8 адміністративних округів; на чолі кожної з них стоїть губернатор (Дао-ін), що його призначає Синь-цзянський намісник—Ду-Дзун.

Адміністративним центром краю є місто Урумці (Ді-Хуа), де живе сам Ду-Дзун, а йому є так звані комісаріати (міністерства).

Фактично ж роля цих комісаріатів дуже мала, вся влада в центрі належить самому Ду-Дзуну, а на місцях—його призначенцям—Дао-Іням.

Мандрівні й напівмандрівні племена (киргизи) користаються відносною свободою, що пояснюється не доброю волею хінської салдатчини, а її неспроможністю упоратися з усіма племенами, що населяють край.

Не довіряючи своїм призначенцям (Дао-Іням), Ду-Дзун не довіряє їм усієї повноти влади на місцях і поруч них наставляє своїх агентів та контролерів, а частину адміністративно-громадянської влади, втім числі й наглядавання за мандрівним населенням, доручає начальникам гарнізонів або взагалі військовим зі своїх найближчих родичів.

Немає чого й казати про те, що ніякої законності та твердих правових норм—немає.

Кожний адміністратор, кожний генерал і начальник, є і законодавчою, і виконавчою владою.

Суду фактично нема.

Суддею, так само, як і виконавцем вироку, є сам Дао-Інь (в окремих місцях), або повітовий начальник у повітах.

Всяка справа, що потрапила до них, тягнеться до безконечності через хабарі і подарунки, що їх вимагається у сторін, і, як правило, справа вирішується на користь того, чий хабар більший. З цього погляду в Західній Хіні винятків не буває.

Там Теміда вирішує справу завжди на користь того, хто може покласти важчий аргумент на шальку її терезів.

Звичайно, такі порядки не подобаються нікому, не годяться навіть місцевим багатіям, глитаєм і купцям, бо вони лягають солідним „накладним видатком“ на їхній торговельний баланс. Через те все населення намагається уникнути цього „суду“, вважаючи за краще передавати всі спірні справи на розгляд начальників племя або роду, або ж на суд старшин та священнослужителів.

З кожним днем міцніє і прагнення окремих народів та племен, що населяють край, до самостійності, до власної культури і державності.

Розмежування в радянській Середній Азії, населеній спорідненими західно-хінському населенню народами і бурхливий ріст національних культур у радянських Казакстані, Узбекистані, та Туркменістані збільшують ці прагнення.

В останні роки спостерігається бурхливий ріст і місцевої громадськості.

Один по одному виникають кооперативи, національні школи, різні кустарні промислові та торговельні товариства.

З відкриттям у Західній Хіні 5 радянських консульств (в Урумці, Кашгарі, Кульжі, Чугучаці та Шарт-Суні) і відновленням торговельних зв'язків з СРСР почався й інтенсивний живий зв'язок місцевого населення зі своїми співродичами у нас.

Приїзжі мають тепер змогу на власні очі переконатися досягнень радянської Середньої Азії як на економічному, так і на культурному фронті, а переконавшись, повертаються до себе на батьківщину завзятими прихильниками нашого прикладу.

Звичайно, хінським мілітаристам це не подабається. Вони, природно, вживають заходів боротьби з усією новиною.

Однак, не бажаючи визнавати навіть хінської революції 1910—11 р.р. (зв'язку зі сходом майже не існує, місцевий Ду-Дзун насправді — повновладний начальник краю), все ж під впливом подій на сході, як і під впливом великої Жовтневої революції, місцева хінська влада примушена піти на поступки і хоч повільно, все ж починає реформу адміністративної системи суду та податкового апарату.

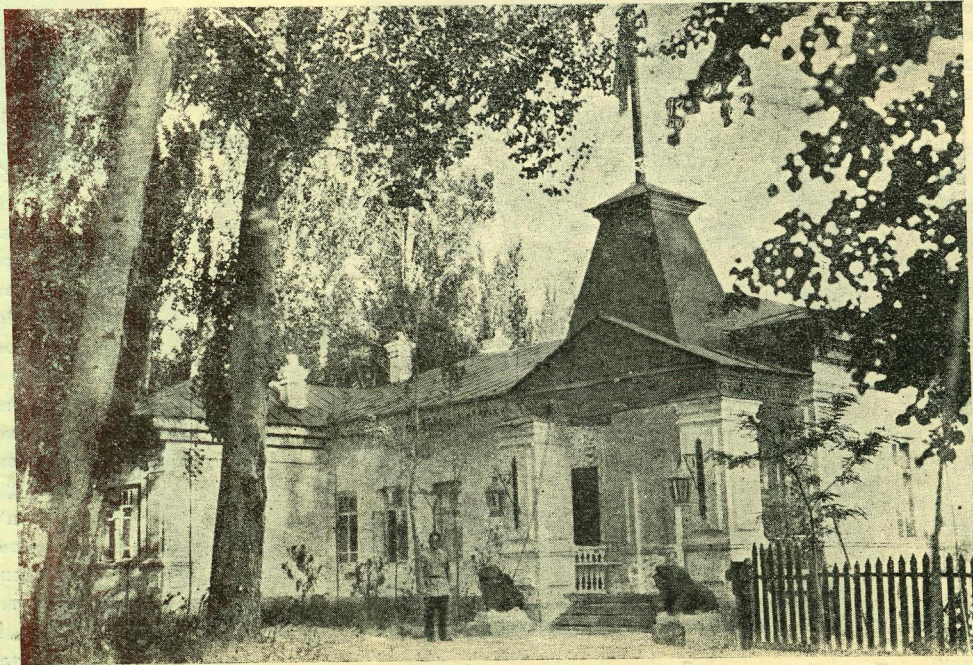
Не зважаючи на всі спроби ігнорувати владу центральної Хіні і паралізувати вплив хінської революції, не зважаючи на жорстокий терор проти всіх, хто намагається занести сюди революційну ідею з заходу і сходу, Синь-цзянські мілітаристи примушені йти на реформи, звичайно, намагаючись пристосувати їх до своїх потреб.

Є в тугому прищеплювання нових реформ і чимало об'єктивних причин місцевого характеру, як поганий стан засобів зв'язку, нестійкість осідку більшості населення то-що.

Можна гадати, що під впливом двох революцій, що оточують Синь-Дзян з усіх боків, тут почнеться швидкий розвиток деяких соціально-економічних процесів, що повинні будуть причлунити цей відірваний досі від цілого світу край до вищої матеріальної й інтелектуальної культури.

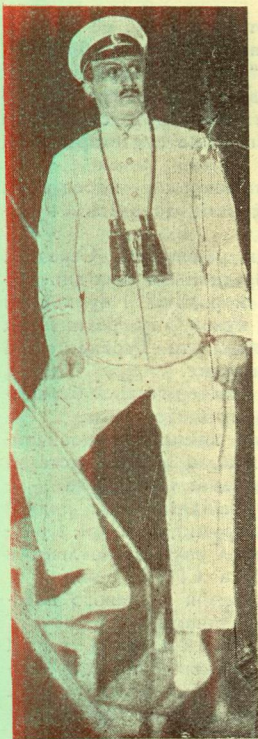
Чен Юн-чін—дао-ін (губернатор) ілійського краю Західної Хіні

Головний будинок Консульства СРСР у м. Нін-Юань-Чені

ДЕРЖАВНИЙ ХАРКІВСЬКИЙ ТЕАТР

"Розлом"

Лейтенант фон-Штубе—
Сокирко

Стаття

ПРО ТЕ, як матроси з крейсера „Зоря“ в тяжкому, ворожому оточенні вперто йшли до своєї мети, непохитно тримаючись гасла „Вся влада радам“, — правдиво розповів Б. Лавренев, змалювавши життєві постаті революційного кронштадтського авангарду. Події, що розгортаються на крейсері „Зоря“, відносяться до переджовтневих днів.

Тимчасовий уряд вороже ставиться до більшовицької команди „Зорі“. У Пітері тільки-но придушене „третьє липневе повстання“, але матроси за проводом голови комітету Годуна вперто вірять у перемогу більшовиків і ніяк не лояються на вмовляння агентів тимчасового уряду.

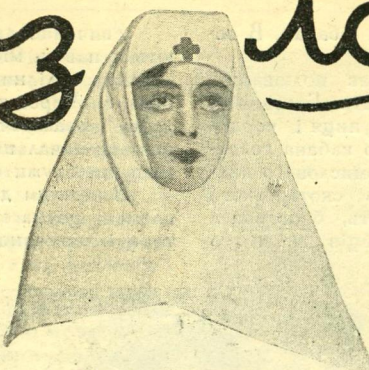
Вони чекають наказу більшовицької партії, — коли крейсера „Зоря“ покликано на допомогу повстанському пролетаріатові Пітера, команда „Зорі“ бадьоро рушає з Кронштадту до берегів Неві.

Цінність п'єси Б. Лавренева полягає в тім, що революційне напруження матроської маси передано природно, без ніяких патетичних слів та жестів.

Автор знає побут моряків і тому всі герої „Зорі“ набрали рис, характерних для не дуже свідомих, але безпосередньо захоплених людей.

Поруч подій революційно-громадського значіння автор малює сердечну людську драму.

Матрос Годун — це душа „Зорі“. Він голова комітету і пильний вартовий на більшовицькому пості. Командний склад покинув „Зоря“. Залишилось тільки декілька молодих офіцерів та прихильний до нових ідей капітан Берсєнев. До нього часто звертається Годун по службових справах, буває у нього вдома. Знайомиться з дочкою Берсєневої — Тетяною, дружиною лейтенанта, що не визнає нового ладу і бере участь у білогвардійській змові.

Тетяна—Маслюченко

В. Ів.

Щирість Годуна, його віра в правдивість діла більшовиків, його рішуча непохитна лінія

справляють сильне вражіння на Тетяну. Вона непомітно для себе більш почуттям, а ніж розумом пориває з психікою своєї класи і йде до бурхливого майбутнього поруч Годуна та свого батька.

Постановка цієї п'єси, що її зроблено у Державному Харківському театрі, заслуговує на велику увагу. Режисер Клещєєв дав чудове оформлення та яскраве видовисько. Головний діяч у „Розломі“ це маса і її в постановці Плєщєєва висунуто на перший план. Патос бойового революційного напруження талановито передано наприкінці, коли крейсер рушає до Пітера. Крейсер дійсно рушає — велетенське вражіння.

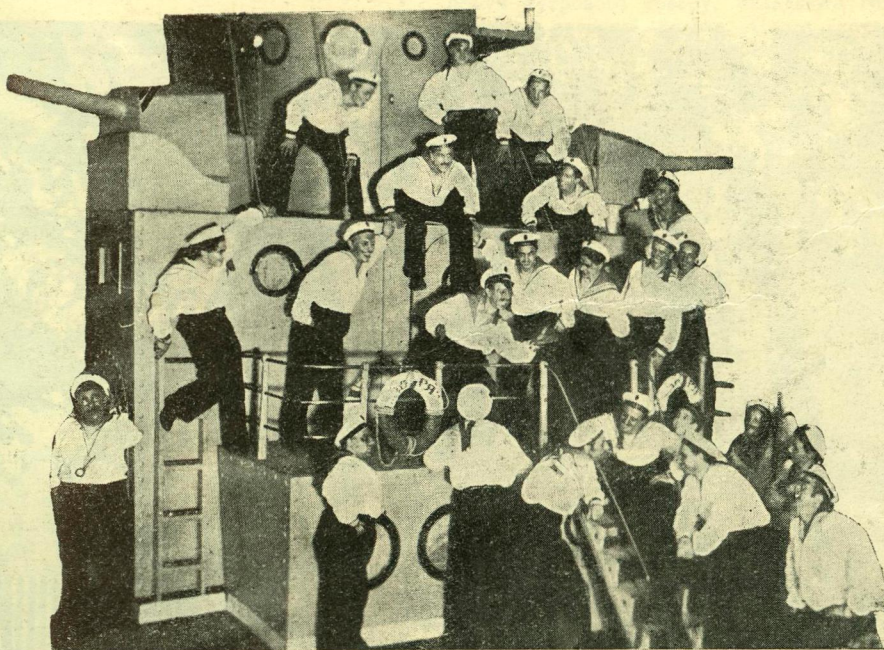
В цьому театральному сезоні „Розлом“ — найкраща постановка. Вона зацікавлює глядача, дає в художньому змалюванні образи героїв Кронштадту і лишає бадьорий настрій.

Цього театрального сезону „Розлом“ займає по театрах

одне з перших місць. Яскравого сценічного значіння надано йому вперше у театрі імені Вахтангова у Москві. За прикладом Вахтангівців „Розлом“ ставлять і інші театри більш менш вдало копіюючи оригінальне оформлення, що його Вахтангівці ввели як новий метод: сцену розбито на декілька амбразур і в них, на зразок кіно, показано окремі моменти дії.

В стислому оточенні оформлення виконавцям доводиться сильніш підкреслювати діалог, висовуючи текст п'єси. У Вахтангівців така спроба мала значний успіх і тому інші театри почали ставити „Розлом“ приблизно так, як його поставлено в театрі ім. Вахтангова. Режисер Клещєєв не

МАТРОСЬКЕ ЗІБРАННЯ НА КРЕЙСЕРІ „ЗОРЯ“

Годун (сидить на 3-му поверсі) розповідає товаришам про те, що на крейсер „Зоря“ має завітати делегація Тимчасового Уряду. Ліворуч боцман — Петлішенко — підслухав про що говориться на зібранні

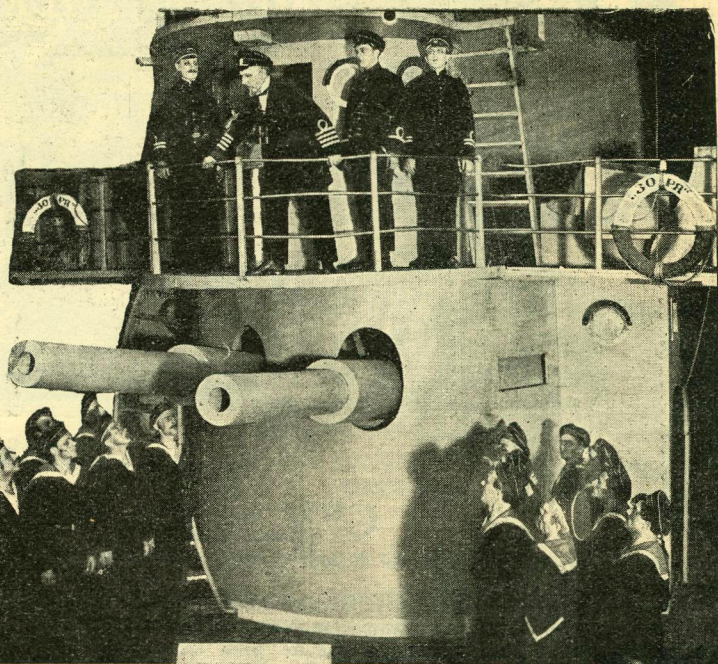

Голова комітету Годун—
Ватуля

за цим прикладом. Він дав своє оформлення, обрав свої методи акторського виконавця й треба знати, що вийшло в нього це не тільки добре, але й глибоко. Клещев головне звернув увагу на масу, організувавши її в єдиний, могутній колектив. Матроська не грає, а живе на сцені. Це справжні моряки, які духом кронштадці, герої переджовтневих днів.

Добре виявлено, добре організовано масу, але це досягнуто через удосконалення всіх персонажів особисто. Кожен міцна вона, тому хвилює своїми тривогами й надіями, що майже кожен з дієвих осіб окремо створює образ вірний, життєво правдивий та широкий.

Змальована душа боцмана Швача, — холода, що до офіцерів не пристає, а матросів зраджує, держидержи й шпигуна — стає закінченою фігурою у виконанні Петлішенка: декламаторського, морально-мізерного типу артист

Промова капітана Берсенева перед відплиттям „Зорі“ до Петербургу

до праці в нових умовах, тонкими, обережними рисами намальовано Овдієнком.

Приймне враження залишає Маслюченко, вдало створюючи образ Тетяни — жінки, що може ще не зрозуміла, але вже почула, на якому боці правда.

Ці головні виконавці, досягши зразкового втілення персонажів „Розлома“, цементують взагалі весь ансамбль, допомагаючи героям п'єси в першу чергу зробити матроську масу, що на ній ґрунтується увесь ефект постановки.

Загалом п'єса „Розлом“ залишає після себе сильне враження і постановка її на сцені Харківського Державного драматичного театру є безперечно досягненням.

Боцман Швача —
Петлішенко

намальовує чітко, виразно й незабутньо.

Енергійний більшовик матрос Годун своєю міцною постаттю висовується навіть серед жвавої й різнохарактерної команди моряків. Артист Ватуля робить Годуна проводирем, якому сили надає перш за все сталеві воля й дружна єдність усієї команди.

Капітана Берсенева — офіцера старої армії, інтелігента, щиро приставаго

Матроси крейсера „Зоря“ проважують делегацію Тимчасового Уряду. Спереду матрос — Твердохліб, поза ним Годун — Ватуля

Уолл-Стрит

THE UNITED STATES OF AMERICA
THE WALL STREET JOURNAL.
 Паника на бирже в Нью-Йорке.
 БЕЖЕ ПАДЕНИЕ ВСЕХ ЦЕННЫХ БУМАГ
 ONE SILVER DOLLAR
 PAYABLE TO THE BEARER ON DEMAND

Complete
 CLOSING
 PRICES

Гарис Вал. Бородкина

СЕРЕД велетенських хмародрять Манхаттана*) загубилася невеличка вуличка, що її звуть найкоротшою й найдовшою вулицею світу.

Таку назву Wall-Street (Уолл-Стрит, буквально—стіна вулиця) дано не дарма. Дійсно, вулиця має яких небудь двіста кроків завдовжки, але її міць простягається на весь капіталістичний світ—від аукціонів вовни в далекій Австралії до хлібних цін у Гамбурзькому порту.

Оточена десятками і сотнями банків, пароплавних контор, страхових товариств, акціонерних компаній і т.д., на Уолл-стриті царює мозок і серце капіталістичного тіла Америки—біржа. Там „некороновані королі“ Сполучених Штатів роблять політику країни, маневрують мільонами і коштами всього світу збільшують свої достатки.

Уолл-Стрит являє собою основу фінансового життя Штатів і тому з нею цікаво зазайомитися.

Незвичайний темп господарського розвитку цієї молодот держави, наявність вільних земель і вільних капіталів, імперіалістична війна, що казково збагатила Штати—все це спричинилося до невиданого і в цій країні розквіту впливу біржі.

Кілька сухих цифр допоможуть як найкраще уявити собі той стрибок, що вивів Штати на перше місце серед капіталістичних держав світу і дав американському золоту змогу диктувати свою волю всій земній кулі.

Підчас війни запаси золота у Штатах майже потроїлися, торговельний баланс країни рік-у-рік зростає з активним сальдо у кілька мільярдів золотом, наявність вільних капіталів, що не знаходять пристосування у країні, спричиняється до вивозу їх поза межі Штатів: у 1913 році закордоном було розміщено 5 мільярдів крб., у 1926 році—26 мільярдів. Штати прагнуть опанувати весь світ. Англія віддає позицію за позицією, що їх сторіччями завойовували британські капіталісти.

По всьому світу Америка скуповує акції, гарячково організує нові підприємства, готує нові ринки збуту і забезпечує постачання власних заводів сировиною. Усю цю складну роботу наплавляє Уолл-Стрит—ім'я її стало символом. Уолл-Стрит—символ спекуляції й ажіотажу, центр багатоміліонних фінансових операцій.

Система акційних товариств, що дає фінансовим магнатам можливість залишити в своїх руках контроль їх діяльності, утворюючи подобу самостійності для дрібних акціонерів,—досягла в Штатах надзвичайного розвію. Щоб відвернути увагу трудящих від соціальних питань—там росповсюджується робітничі акції і в біржову спекуляцію затуляється кого лише можна.

Америка „прагне“ миру, але тільки в Європі. Це так ясно

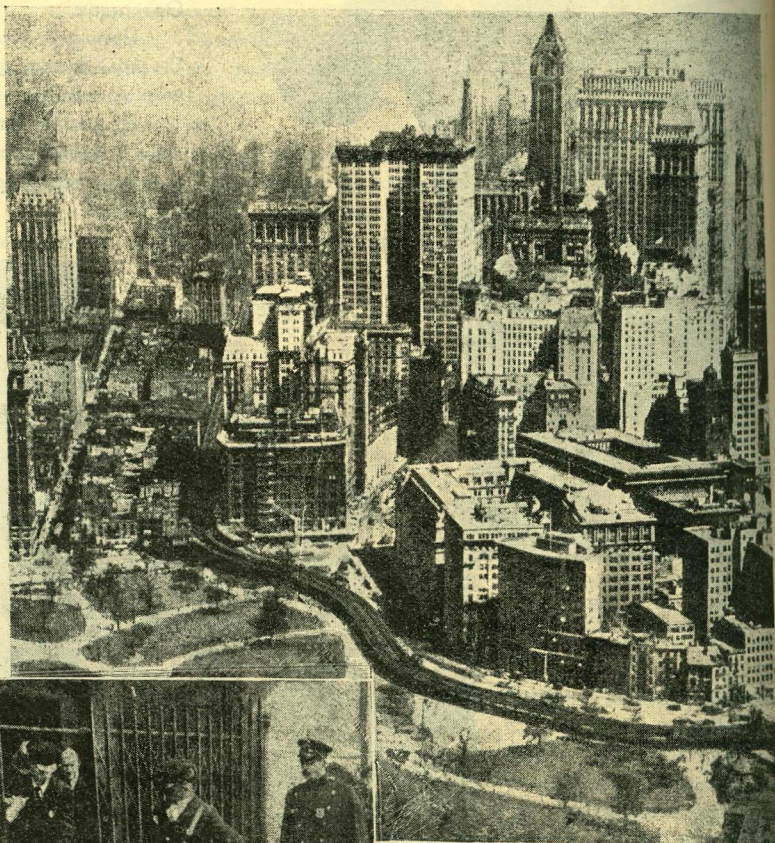
*) Острів, де росташовано ділову частину Нью-Йорка.

чому: Європа винна Штатам надто багато грошей і доки володарі Уолл-Стриту не одержать свого золота, вони за всяку ціну готові підтримувати мир у зграї капіталістів Європи.

Кожна „революція“ у першій ліпшій державі Південної Америки безумовно робота Уолл-Стриту, і свідчить, що Штати зацікавлені бразильським манганом або болівійською циною.

Немає майже жодного кутка в світі, де б не відчувался вплив Уолл-Стриту, куди б вона не простягала своїх дотикальців.

Рокфелери, Моргани, Вандербільди й десятки інших царюють на Уолл-Стриті і кожен їх крок несе нову кабалу пролетаріатові. Підвищення курсів, зріст дивідендів означає зниження зарплатні, збільшення експлоатації і задовження робочого дня.

Серед хмародряпів загубилася невеличка вуличка. Ліворуч—побут Уолл-Стриту: під суворою охороною з банку виносять скриню з трьома мільонами доларів

ВСЕУКРАЇНСЬКА КООПЕРАТИВНА ВИДАВНИЧА та КНИГОТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА

КНИГО СПІЛКА

Харків, Горьківський пр., № 2, телефон 46-74

НОВА ГРОМАДА

ДВОХТИЖНЕВИЙ ІЛЮСТРОВАННИЙ, КООПЕРАТИВНИЙ, НАУКОВО-

ПОПУЛЯРНИЙ ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ ЖУРНАЛ

Виходить за відповідальною редакцією А. Е. ГЕТЛЕРА.

Завідує Редакцією С. П. КРАВЦІВ (КРИГА).

СТАТТІ

з усіх питань практичної кооперативної роботи та сільського господарства

ПОСТІЙНІ ОГЛЯДИ

політичного життя та революційного руху в СРСР та за кордоном

ОПОВІДАННЯ ТА ВІРШІ

найкращих сучасних письменників та літературного молодняку, ілюстровані кращими художниками

ЦІКАВІ ІЛЮСТРАЦІЇ

з будівництва та побуту України, СРСР та закордонна політ-хроніка в ілюстраціях

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ

На рік 5 крб. — коп.

На півроку 2 крб. 75 коп.

На 3 місяці 1 крб. 50 коп.

Ціна окремого числа. — крб. 30 коп.

НИЗКА ПОСТІЙНИХ ВІДДІЛІВ

Кооперація. Літературний розділ. Сільське господарство. По кооперативній Україні. Книжкова полиця. Новинки науки й техніки. Розвага на дозвіллі. Постійна інформація про нові видання Книгоспілки

ЛИСТУВАННЯ

з читачами й дописувачами. Поради в справі читання й кооперативної самоосвіти

ВИМАГАЙТЕ В УСІХ

КООПЕРАТИВНИХ ТА ІНШИХ
КНИГАРНЯХ, КІОСКАХ
ТА ГАЗЕТНИХ ЕКСПЕДИЦІЯХ

АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО

торговля и производства предметов вооружения и обороны „ПОСТ. Ч. З. У.“

ПРАВЛЕНИЕ:
Харьков зд. ВУЦИК'а

ЦЕНТРАЛЬНЫЙ СКЛАД
Харьков ул. Свердлова 1

ОТДЕЛЕНИЯ:

Киев, Одесса, Днепропетровск, Луганск, Зиновьевск

Мелкокалиберн. ОРУЖИЕ русск. и заграничное
ПАТРОНЫ

ПРОТИВОГАЗЫ

СТРЕЛКОВЫЕ ПРИБОРЫ

ВОЕННАЯ ЛИТЕРАТУРА

ОТДЕЛ ВОЕННОГО СНАРЯЖЕНИЯ

:: ПОЛЕВЫЕ СУМКИ, КАБУРЫ И Т. П. ::

КОНЦЕССИОННОЕ ПРЕДПРИЯТИЕ

„ШАРИКОПОДШИПНИК „СКР“

г. ХАРЬКОВ, пл. Тевелева, 29 д. Внешторгбанка Т. 40-50

Шарикоподшипники стальные всех размеров

Шариковые и Роликовые подшипники для всевозможных машин, станков всех отраслей промышленности, для автобусов, автомобилей, тракторов и проч.

Стальные полускаты для штатных и путевых вагонов на шариковых и роликовых подшипниках.

Трансмиссионное оборудование — валы точеные, подшипники и проч.

ИСКУССТВЕННЫЕ ПАЛЬМЫ ОТ 3-х РУБЛЕЙ

высылаются наложенным платежом

Конторская ул. (Краснооктябрьск.) № 5 Рыбальченко

ЖЕЛАЕТЕ СОХРАНИТЬ ЦЕННОСТЬ ВАШЕГО ИНСТРУМЕНТА —

Производственная ЧАСТЬ ГОСМУЗПРОФШКОЛЫ

Харьков, ул. К. Либкнехта, (бывш. Сумская) 34.

ПИАНИНО, РОЯЛЕЙ Настройка 4 руб., ремонт из лучших материалов, полировка, покупка, продажа, комиссия, консультация, поручения иногородних, выезд в провинцию. РАССРОЧКА.

Ремонт балалаек, домр, мандолин, гитар. Клубам, школам, детдомам, воинским частям — скидка. Поступили в прод. рояли и пиан. лучш. фирм.

СВОЕВРЕМЕННО РЕМОНТИРУЙТЕ В НАШЕЙ МАСТЕРСКОЙ.

ВСЕСВІТ

ПРИЙМАЄТЬСЯ
ПЕРЕДПЛАТА
НА 1928 РІК

Переборовши всі труднощі
утворення першого на
Україні універсального ти-
жневика і здобувши за ми-
нулий рік широке коло

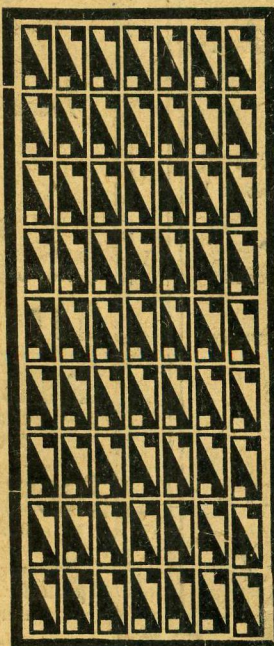

прихильників—читатів, Ре-
дакція „ВСЕСВІТА“ цього
року ставить собі за зав-
дання всяким чином полі-
пшувати журнал, для чого
й потрібно мати тісний
зв'язок з основним колом
читачів журналу—з річними
передплатниками.

В тій меті в 1928 р. буде
широко розвинуто пра-
ктику конкурсів і розпо-
ділено серед річних перед-
платників премії.

Річні передплатники жур-
налу „ВСЕСВІТ“ на 1928 рік,
що надішлють передплату
власними поштовими пере-
казами (але не через комі-
сійну агентуру пошти) або
безпосередньо здадуть її до
Харківської чи окружної
контори Видавництва „Вісти
ВУЦВК“—і все це до 1 бе-
резня 1928 року—візьмуть
участь у розподілі преміаль-
них предметів на суму
з розрахунку 400 крб. на
1 тис. річних передплат-
ників.

УНІВЕРСАЛЬНИЙ
ІЛЮСТРОВАННИЙ
ТИЖНЕВИК

Список преміальних пред-
метів для річних передплат-
ників опубліковано буде
в березні, після вияснення
загальної суми і вибору
предметів. Пропонуючи для
того зі свого боку

модерний радіоапарат
з гучномовцем, наушни-
ками й лампами, фото-
апарат з належним при-
ладдям, велосипед і сто-
лярний та слісарний стру-
мент,

Контора прохає річних пе-
редплатників подати до
1-го березня 1928 р. свої
зауваження відносно цих
і інших бажаних преміаль-
них предметів.

Росподіл для річних
передплатників відбу-
деться жеребком 1 квітня
1928 р.

Піврічні передплатники, на
тих самих умовах внесення
передплати, візьмуть участь
у другому розподілі, в дру-
гій половині року, коли
поновлять передплату на
друге півріччя.

Тим, що великого за-
пасу „ВСЕСВІТА“ на
1928 р. друковано не
буде, Контора просить
річних і піврічних пе-
редплатників не гаятися
з надсилкою перед-
плати.

КОМПЛЕКТІВ „ВСЕСВІТА“ ЗА 1927 РІК НЕМА.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

на 1 рік—52 прим.—7-20 к., на 1/2 р.—3-60 к., на 3 міс.—1-80 к., на 1 міс.—4-5 номерів 60 коп.
Ціна окремого номера—15 коп. Передплата приймається в Головній Конторі—Харків, вул. К. Ліб-
кнехта № 11, в округах по всіх представництвах „Вістей“ та в кожному кіоскові залізниці.